

SANACIJA KREDITNIH INSTITUCIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ S POSEBNIM OSVRTOM NA SANACIJU SBERBANKE

Mušnjak, Valentina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:690969>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVO

Valentina Mušnjak

**SANACIJA KREDITNIH INSTITUCIJA U REPUBLICI
HRVATSKOJ S POSEBNIM OSVRTOM NA SANACIJU
SBERBANKE**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2023.

Valentina Mušnjak

**SANACIJA KREDITNIH INSTITUCIJA U REPUBLICI
HRVATSKOJ S POSEBNIM OSVRTOM NA SANACIJU
SBERBANKE**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij Ugostiteljstvo

Kolegij: Poslovne financije

Mentor: dr. sc. Nikolina Smajla, prof. struč. stud.

Matični broj studenta: 0621620002

Karlovac, srpanj 2023.

ZAHVALA

Zahvaljujem se svim profesorima Veleučilišta od kojih sam imala priliku učiti kroz protekle tri godine studija.

Zahvaljujem i svojoj mentorici, dr. sc. Nikolini Smajla, prof.v.š. na savjetima, pomoći i vodstvu te na razumijevanju i susretljivosti prilikom pisanja završnog rada.

Želim zahvaliti i svojim kolegicama i kolegama koji su ovo iskustvo studiranja učinili još ljepšim.

I na kraju, najviše se želim zahvaliti svojoj obitelji koja je uvijek bila uz mene kada je trebalo, svojoj mami – baka servisu, a posebno svome suprugu i našem sinčiću koji su moji vječni motivatori, najveća podrška i vjetar u leđa.

Hvala vam!

SAŽETAK

Kreditne institucije, odnosno banke za sva gospodarstva, pa tako i za hrvatsko imaju značajnu ulogu. One pružaju ključne usluge građanima, poduzetničkom sektoru i općenito gospodarstvu. Uzevši u obzir njihov značaj, ali i posredničku ulogu, njihove financijske poteškoće trebale bi se rješavati brzo i efikasno, kako se negativni učinci bankarskih kriza ne bi prelili na ostatak financijskog sustava i realnog gospodarstva i uzrokovali veće štete.

Stoga, kada do bankarske krize dođe ona se prvotno pokušava riješiti unutar okvira plana oporavka banke. Ako oporavak ne uspije, jedna od opcija je sanacija banke. Sanacija je restrukturiranje banke od strane sanacijskog tijela korištenjem sanacijskih instrumenata kako bi se zaštitili javni interesi i ispunili sanacijski ciljevi. Ciljevi sanacije mogu biti, između ostalog: osiguravanje kontinuiteta ključnih funkcija banke, izbjegavanje značajnih učinaka na financijski sustav, zaštita javnih sredstava minimiziranjem državne financijske potpore, te zaštita deponenata. Prije nego što banka krene u sanaciju moraju se ispuniti tri uvjeta: prvi uvjet jest da Europska središnja banka ili Jedinstveni sanacijski odbor utvrde da subjekt „propada ili će vjerojatno propasti“. Drugi uvjet jest da se moraju se istražiti i iscrpiti mjere privatnog sektora ili provesti daljnje nadzorne radnje i treći uvjet jest taj da sanacija mora biti u javnom interesu. Postoje četiri sanacijska instrumenta koji se mogu primijeniti samostalno ili u kombinaciji sa drugim: prodaja poslovanja, prijelazna institucija, odvajanje imovine i bail in.

Tijekom godina u RH je provedeno nekoliko intervencija u bankarskom sustavu. Najrecentniji primjer je sanacija Sberbank d.d. Slučaj je specifičan jer je Sberbanka bila solventna i likvidna banka koja ni u jednom trenutku nije došla u probleme zbog pogrešaka u upravljanju ili lošoj procjeni rizika. Do poteškoća u održavanju likvidnosti te prijetnje ugrožavanja njezinog kapitala došlo je zbog narušenog ugleda i reputacije u javnosti uslijed ratnih zbivanja u Ukrajini i kao posljedica ekonomskih sankcija Rusiji koja je bila vlasnik Sberbanke. Provođenjem postupka sanacije nad Sberbankom d.d. prodajom novom vlasniku, Hrvatskoj poštanskoj banci, spriječeni su gospodarski poremećaji i zaštićen je javni interes i klijenti banke, a ona je nastavila poslovanje pod imenom Nova hrvatska banka sve do 03. srpnja 2023. kada je završen postupak pripajanja HPB-u i od tada posluju kao jedna banka.

Ključne riječi: sanacija, ciljevi sanacije, instrumenti sanacije, Sberbank

ABSTRACT

Credit institutions, or banks, play a significant role in all economies, including Croatian economy. They provide key services to citizens, the business sector and the economy in general. Taking into account their importance, but also their intermediary role, their financial difficulties should be solved quickly and efficiently, so that the negative effects of banking crises do not spread to the rest of the financial system and the real economy and cause greater damage.

Therefore, when a banking crisis occurs, it is initially tried to be resolved within the framework of the bank's recovery plan. If the recovery fails, one of the options is the resolution of the bank. Resolution is the restructuring of a bank by the resolution board using resolution instruments to protect public interests and meet goals. The objectives of resolution can be, among others: ensuring the continuity of the bank's key functions, avoiding significant effects on the financial system, protecting public funds by minimizing the need for financial support from state, and protecting depositors.

Three conditions must be met before a bank enters resolution: the first condition is that the European Central Bank or the Single Resolution Board determine that the entity is „failing or is likely to fail“. The second condition is that private sector measures must be investigated and exhausted or further supervisory actions must be carried out and the third condition is that the resolution must be in the public interest. There are four recovery instruments that can be applied independently or in combination with others: sale of business, transitional institution or bridge bank, asset separation and bail-in.

Over the years, several interventions in the banking system have been conducted in the Republic of Croatia. The most recent example is the resolution of Sberbank d.d. The case is specific because Sberbank was a solvent and liquid bank that never ran into problems due to errors in management or poor risk assessment. Difficulties in maintaining liquidity and the threat of jeopardizing its capital occurred due to the damaged reputation in the public due to the war events in Ukraine and as a result of economic sanctions against Russia, which was the owner of Sberbank.

By carrying out the resolution procedure for Sberbank d.d. by selling it to the new owner, Hrvatska poštanska banka, economic disturbances were prevented and the public interest and

clients of that bank were protected, and it continued operating under the name „Nova hrvatska banka“ until July 3, 2023, when the process of joining HPB was completed. Since then they operate as one bank named „Hrvatska poštanska banka“.

Key words: resolution, resolution objectives, bank resolution tools, Sberbank

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
1.1.	Predmet i cilj rada	1
1.2.	Izvori i metode prikupljanja podataka.....	1
1.3.	Struktura rada	1
2.	OPĆENITO O SANACIJI KREDITNIH INSTITUCIJA	3
2.1.	Tijek postupka sanacije	4
2.2.	Ciljevi sanacije	8
2.3.	Opća načela sanacije	10
2.4.	Regulatorni okvir.....	11
3.	SANACIJSKA TIJELA	13
4.	INSTRUMENTI SANACIJE KREDITNIH INSTITUCIJA.....	17
4.1.	Instrument prodaje poslovanja	18
4.2.	Instrument prijelazne institucije.....	18
4.3.	Bail-in instrument – instrument unutarnje sanacije.....	19
4.4.	Instrument odvajanja imovine – subjekt za upravljanje imovinom	20
5.	ANALIZA SLUČAJA SANACIJE SBERBANK D.D. HRVATSKA	22
5.1.	O grupi Sberbank Europe AG	22
5.2.	Kronologija događaja kod slučaja sanacije SBERBANK d.d. Hrvatska	24
5.2.1.	Paket sankcija Rusiji.....	25
5.2.2.	Ocjena Europske središnje banke	27
5.2.3.	Donošenje dvodnevnog moratorija	27
5.2.4.	Odluka o otvaranju postupka sanacije	29
5.2.5.	Prodaja dionica Sberbank d.d. Hrvatskoj poštanskoj banci.....	29
5.2.6.	Ocjena Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.....	32

5.3. Pregled ključnih pokazatelja poslovanja Sberbank d.d./Nove hrvatske banke 2020.-2022	33
6. SANACIJA SBERBANKE IZ PERSPEKTIVE POSLOVANJA HRVATSKE POŠTANSKE BANKE d.d.	36
7. ZAKLJUČAK	40
POPIS LITERATURE	41
POPIS SHEMA.....	43
POPIS SLIKA.....	44
POPIS GRAFIKONA	45
POPIS TABLICA.....	46
POPIS KRATICA	47
POPIS PRILOGA	48

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je analiza postupka sanacije provedenog nad kreditnom institucijom, u ovom slučaju bankom, Sberbank d.d. u ožujku i travnju 2022. godine uslijed naglog narušavanja ugleda i problema sa likvidnošću.

Cilj rada je upoznati čitatelja sa teorijskom pozadinom postupka sanacije i pokazati primjenu istog na slučaju.

1.2. Izvori i metode prikupljanja podataka

Za potrebe pisanja ovog završnog rada korišteni su sekundarni izvori podataka prikupljeni istraživanjem za stolom. Pri pisanju teorijskog dijela rada korištena je metoda deskripcije za opisivanje postupka sanacije, nadležnih tijela u postuku sanacije kreditnih institucija te ciljeva i instrumenata sanacije. Također, korištena je i metoda kompilacije preuzimanjem tuđih rezultata istraživanja i stavova.

Za pisanje praktičnog dijela rada, odnosno analizu postupka sanacije Sberbanke korištena je metoda analize i sinteze, dedukcije, te također, metoda deskripcije i kompilacije.

Kao izvor podataka, korištena je stručna literatura u vidu knjiga, časopisa, članaka, zakona i propisa, odluka i rješenja Hrvatske narodne banke te službene internetske stranice sa relevantnim informacijama.

1.3. Struktura rada

Rad se sastoji od sedam glava razrađenih u manje cjeline.

U prvoj glavi nalazi se uvod u kojem je definiran predmet i cilj rada, metode prikupljanja i izvori prikupljanja podataka te struktura rada. U drugoj glavi koja se zove „Općenito o sanaciji

kreditnih institucija“ objašnjen je tijek postupka sanacije kreditnih institucija, zatim ciljevi i opća načela sanacije, te je opisan regulatorni okvir kojim se regulira sam postupak sanacije.

Nakon toga slijedi treća glava „Sanacijska tijela“ i četvrta glava „Instrumenti sanacije kreditnih institucija“, koja su upravo zbog složenosti materije opisani u zasebnim poglavljima.

Peta glava i šesta glava su posvećene praktičnom dijelu, odnosno analizi slučaja sanacije banke SBERBANK D.D. Hrvatska. Tu se nalaze informacije o grupi unutar koje je banka poslovala, te kronologija događaja koji su doveli do sanacije, tijek sanacije i okončanje sanacije. Također, prikazana je analiza ključnih pokazatelja poslovanja Sberbanke dvije godine prije i jednu godinu i nakon sanacije, te utjecaj i doprinos akvizicije Nove hrvatske banke (do sanacije Sberbanke) HPB Grupi.

U zadnjoj, sedmoj glavi iznesen je zaključak, nakon čega slijedi popis literature, te popisi slika, tablica, grafikona i shema, popis kratica, popis priloga i na samom kraju prilozi.

2. OPĆENITO O SANACIJI KREDITNIH INSTITUCIJA

Usprkos strogo reguliranom nadzoru i kontroli rizika poslovanja, bankarske krize mikroekonomskog ili makroekonomskog karaktera su stalna pojava. U javnosti prevladava mišljenje da bankarske krize proizlaze iz špekulacija krupnog i koncentriranog kapitala vođenih lošim namjerama i motivima što većih zarada¹.

„Poslovanje banaka stvara velike (pozitivne i negativne) društvene eksternalije koje proizlaze iz njihove mrežne (čvorišne) uloge u složenom gospodarskom sustavu. Propast ključnih čvorišta toga sustava može proizvesti gubitke koji višestruko premašuju statički procijenjene gubitke u bilanci same banke. Stoga se banke često saniraju - ne zato da bi se pomoglo bankama - nego zato da bi se pomoglo gospodarstvu i društvu u cjelini kroz izbjegavanje širenja društvenih troškova (negativnih eksternalija)“².

Jedan od velikih rizika financijske krize iz 2008. bio je taj da će propala banka za sobom povući i druge. Kako bi se tome oduprijele, od listopada 2008. do prosinca 2012. vlade Europske unije (EU) mobilizirale su više od 590 milijardi eura novca poreznih obveznika za kapitalnu potporu za spašavanje banaka. Kako bi spriječile sličan udar na javne financije u budućnosti, institucije EU krenule su u stvaranje bankovne unije EU. Bankovna unija osnovana je 2014. godine kao ključna sastavnica ekonomske i monetarne unije EU-a. Njezin je cilj osigurati otpornost banaka i osposobiti ih da se nose sa potencijalnim budućim financijskim krizama. Također je cilj bankovne unije omogućiti sanaciju banaka kojima je ugrožen opstanak poslovanja, bez korištenja javnih financija, odnosno novca poreznih obveznika i sa što manjim utjecajem na realno gospodarstvo te smanjenje fragmentacije tržišta usklađivanjem pravila za financijski sektor³.

Sve države članice europodručja⁴ dio su bankovne unije, a Hrvatska i Bugarska posljednje su zemlje koje su joj se priključile 1. listopada 2020. Države članice Europske unije koje nisu dio

¹ Ercegovac R., **Teorija i praksa bankovnog menadžmenta**, Split, 2016., str. 283.

² **HUB Analize**, broj 51, travanj 2015., str. 19.

³ Vijeće Europske unije, www.consilium.europa.eu/hr/policies/banking-union/, pristupljeno 16.05.2023.

⁴ područje država članica Europske unije u kojima se kao službena valuta koristi euro

europodručja mogu se priključiti bankovnoj uniji uspostavom bliskije suradnje s Europskom središnjom bankom⁵.

Bankovnu uniju čine dva stupa. Prvi stup bankovne unije osigurava koordinirani, jedinstveni mehanizam za nadzor, a drugi stup osigurava sanaciju banaka na europodručju putem Jedinstvenog sanacijskog mehanizma (Single Resolution Mechanism - SRM) koji je osmišljen s ciljem osiguravanja zajedničkog pristupa u postupanju s posrnutim bankama te kako bi se na taj način povećala stabilnost financijskog sektora u državama članicama⁶.

U svojoj ulozi izravnog nadzornika značajnih banaka u europodručju, Europska središnja banka je odgovorna za procjenu propada li banka ili će vjerojatno propasti. Već u prve četiri godine bankovne unije, od 2014.- 2018. godine, nadzor banaka ESB-a utvrdio je da pet banaka propada ili će vjerojatno propasti – jedna banka u Španjolskoj, dvije banke u Italiji, jedna banka u Latviji i jedna u Luksemburgu.

2.1. Tijek postupka sanacije

Kreditne institucije, odnosno banke (u Republici Hrvatskoj, u ukupnom broju kreditnih institucija – 21, 20 je banaka, a jedna je stambena štedionica⁷) pružatelji su ključnih usluga građanstvu, poduzetništvu i čitavom gospodarskom sustavu, te s obzirom na njihovu posredničku ulogu, financijske poteškoće kreditnih institucija - banaka trebale bi biti riješene brzo, pravilno i efikasno, izbjegavajući ometanje bankovnih aktivnosti i aktivnosti ostatka financijskog sustava i realnog gospodarstva. Radi značaja uloge banaka, ali i nedostatka efikasnih sustava za sanaciju, u prošlosti su vlasti nerijetko smatrale opravdanim upotrijebljivati sredstva poreznih obveznika kako bi se ponovno zadobilo povjerenje u bankovni sustav i kako bi se izbjegle veće štete u financijskom i gospodarskom sustavu zemlje.

Sanacija se definira kao postupak restrukturiranja koji ovlaštena institucija (sanacijsko tijelo) provodi nad kreditnom institucijom ili investicijskim društvom za koje je odgovarajuće

⁵ Ibidem

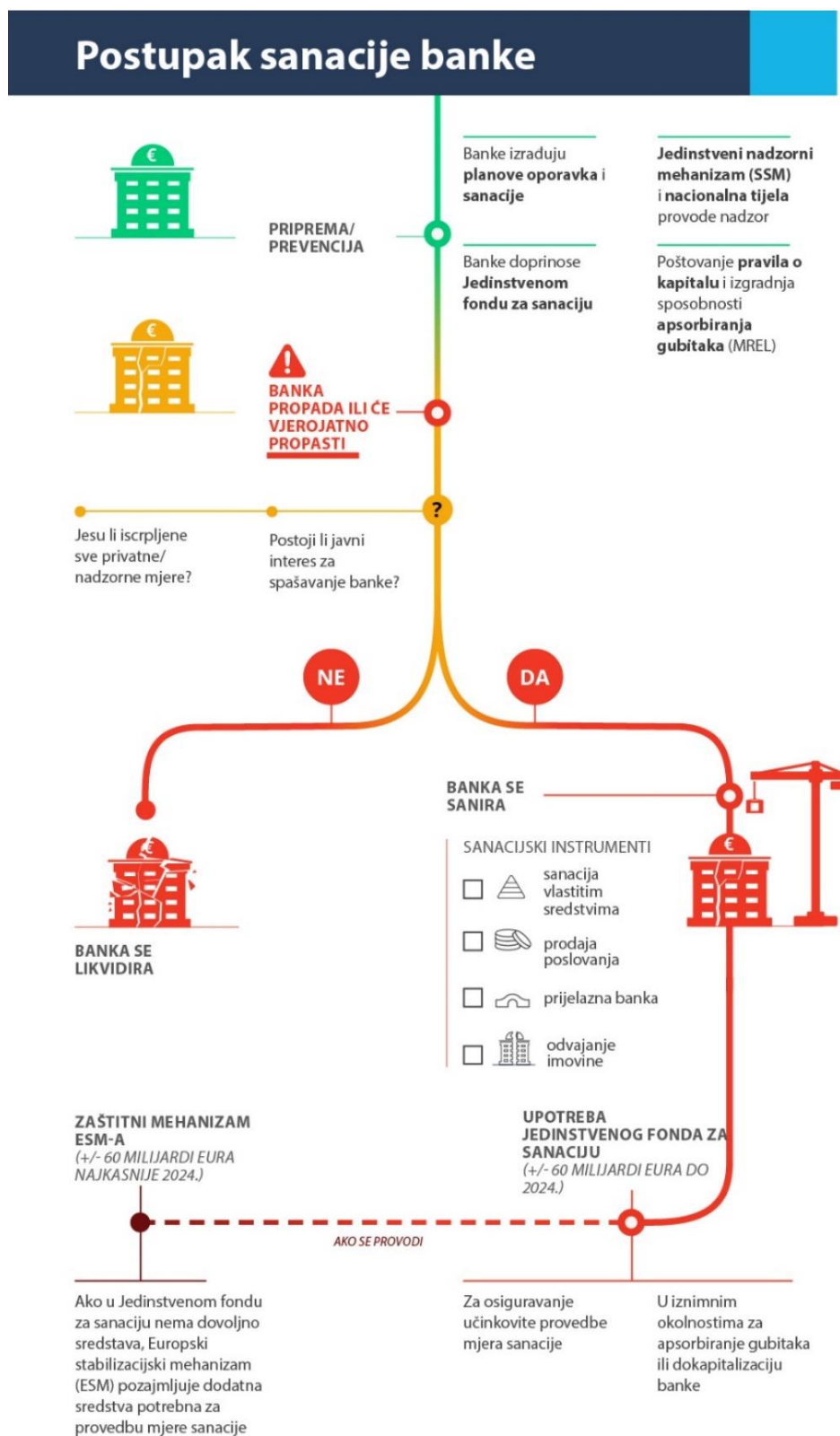
⁶ Vijeće Europske unije, www.consilium.europa.eu/hr/policies/banking-union/, pristupljeno 16.06.2023.

⁷ Prema podacima Hrvatske narodne banke ažuriranim 18.7.2022., pristupljeno 30.05.2023.

nadležno tijelo utvrdilo da propada ili će vjerojatno propasti, pod uvjetom da je provođenje tog postupka u javnom interesu. Smatra se da je postupak sanacije u javnom interesu ako je taj postupak nužan da se postigne jedan ili više ciljeva sanacije, kako su utvrđeni Direktivom o oporavku i sanaciji – Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD), i ako je razmjernijima te se likvidacijom u redovnom postupku zbog insolventnosti ne bi u jednakoj mjeri postigli ti ciljevi⁸. Neki od javnih interesa koji se nastoje zaštititi putem sanacije su: kontinuitet temeljnih funkcija kreditne institucije, financijska stabilnost i što niži troškovi koji bi mogli pasti na teret poreznih obveznika. Slika 1 donosi grafički prikaz postupka sanacije banaka.

⁸ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/o-sanaciji, pristupljeno 31.05.2023.

Slika 1. Postupak sanacije banke

Izvor: Vijeće Europske unije, www.consilium.europa.eu/hr/infographics/bank-resolution/, pristupljeno 01.07.2023.

Kao nadzornik banaka, ESB pozorno prati kako se pojedinačne banke nose s rizicima koji se javljaju tijekom njihova poslovanja. Supervizori postavljaju kritična pitanja u nadzornom dijalogu s bankom. Oni s bankom vode dijalog po pitanju mogućih slabosti i iznose svoja očekivanja u vezi s radnjama koje bi banka trebala poduzeti. Uz poštivanje proporcionalnosti, Europska središnja banka koristi svoje nadzorne ovlasti i kako bi osigurala da banke poštuju regulatorne zahtjeve. Međutim, supervizori ne mogu spriječiti propast svake banke, a ne bi trebali ni pokušavati. Postojanje mogućnosti neuspjeha svojstveno je svakom poslovanju i ključni je element tržišnih gospodarstava koja dobro funkcioniraju.

Nakon što ESB proglasi banku propadajućom ili da će vjerojatno propasti, Jedinstveni sanacijski odbor (Single Resolution Board - SRB) procjenjuje ispunjava li ona preostale uvjete za sanaciju. SRB najprije procjenjuje postoje li alternativne mjere u privatnom sektoru ili se provode nadzorne radnje koje bi spriječile propast banke u razumnom vremenskom roku. To može uključivati, na primjer, spajanje s drugom bankom ili ulazak investitora i osiguravanje novog kapitala.

Jedinstveni sanacijski odbor zatim procjenjuje je li sanacija potrebna i u javnom interesu. Sanacija se smatra javnim interesom ako je neophodna za postizanje ciljeva sanacije i ako likvidacija banke u okviru uobičajenog stečajnog postupka ne bi ispunila te ciljeve u istoj mjeri.

Ako nema alternativnih mjera, a sanacija je u javnom interesu, SRB će primijeniti sanaciju. U tim slučajevima, sanacijski instrumenti trebali bi se upotrijebiti za intervencije u banci koja propada da bi se zajamčio kontinuitet njezinih temeljnih gospodarskih i financijskih funkcija te kako bi se istovremeno utjecaj propadanja banke na gospodarski i financijski sustav sveo na najmanju moguću mjeru. Sustavom za sanaciju nastoji se osigurati da gubitke ponajprije snose dioničari i vjerovnici banke koja propada, a ne sami porezni obveznici⁹. Na primjer, mogla bi (djelomično) prodati poslovanje banke ili stvoriti "banku za premošćivanje"¹⁰ na koju bi prenijela svoje ključne funkcije. To bi moglo stvoriti "lošu banku" koja bi uklonila određenu imovinu i obveze iz bilance stanja "dobre" banke. Ako je potrebno, bail-in¹¹ bi nametnuo

⁹ Single Resolution Board, srb.europa.eu, pristupljeno 28.05.2023.

¹⁰ Bridge banka ili „banka za premošćivanje“ - Subjekt koji je osnovan sa svrhom prijenosa imovine i obveze propale banke, njome upravlja sanacijsko tijelo ili drugi subjekt u njegovo ime; ona nastavlja s obavljanjem poslova vezanih za prenesenu imovinu i obveze do trenutka prodaje istoimenog poslovanja privatnom kupcu sa slobodnog tržišta.

¹¹ O tome detaljnije cf. infra poglavlje 4.3. Bail-in instrument – instrument unutarnje sanacije

gubitke ulagačima i vjerovnicima banke. Dok je SRB jedinstveno sanacijsko tijelo, ESB ostaje nadzornik banke sve dok banka ima bankarsku dozvolu. Kao takva, ESB blisko surađuje sa SRB-om.

Takav sanacijski okvir prvi je put uspješno testiran s rješenjem španjolske banke Banco Popular. Nakon što je bankovni nadzor ESB-a proglasio banku propadajućom ili da će vjerojatno propasti, njeni kapitalni instrumenti su otpisani i Banco Santander je kupio banku i njene obveze. Ako nema alternativnih mjera i sanacija nije u javnom interesu, SRB će odlučiti da ne poduzme radnje sanacije, a subjekt bi tada trebao biti likvidiran na redovan način u skladu s nacionalnim pravom. Svi daljnji postupci stoga će ovisiti posebno o nacionalnim stečajnim okvirima koji nisu usklađeni na razini EU-a. Na primjer, u slučaju dviju talijanskih banaka, Veneto Banca i Banca Popolare di Vicenza, SRB je zaključio da uvjet javnog interesa nije ispunjen. Dvije su banke naknadno likvidirane prema talijanskom zakonu o stečaju, koji je također predviđao prodaju dijela njihovog poslovanja drugoj talijanskoj banci.

2.2. Ciljevi sanacije

Najvažniji uvjet o kojem sanacijska tijela moraju voditi računa prilikom procjenjivanja mogućnosti provođenja sanacije, odabira instrumenata sanacije i izvršavanja ovlasti za sanaciju jesu ciljevi sanacije, odnosno njihovo ostvarenje. Shodno tome, sanacijsko tijelo uzima u obzir sve ciljeve sanacije, vodeći računa o naravi i okolnostima pojedinog slučaja.

Također, kod postizanja ciljeva sanacije, sanacijsko tijelo je dužno voditi računa o smanjenju troška sanacije na najmanju moguću mjeru, a istovremeno izbjegavajući smanjenje vrijednosti imovine institucije nad kojom se ona provodi, osim ako je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva sanacije¹².

Ciljevi¹³ sanacije su:

- osiguravanje kontinuiteta ključnih funkcija,

¹² **Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava**, „Narodne novine“, NN 146/20, 21/22, čl. 6

¹³ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/o-sanaciji/ciljevi, pristupljeno 01.06.2023.

- izbjegavanje znatnijeg štetnog učinka na financijsku stabilnost, naročito sprječavanjem širenja štetnih učinaka na financijski sustav, uključujući i njihovo širenje na tržišnu infrastrukturu te održavanje tržišne discipline,
- zaštita javnih sredstava tako da se na najmanju moguću mjeru svede oslanjanje na izvanrednu javnu financijsku potporu,
- zaštita deponenata koji imaju osigurane depozite i ulagatelja zaštićenih sustavom zaštite ulagatelja i
- zaštita imovine i sredstava klijenata

Svi ciljevi sanacije jednako su važni.

2.3. Opća načela sanacije

Uz ostvarivanje propisanih ciljeva sanacije, drugi najvažniji uvjet o kojemu su sanacijska tijela dužna voditi računa pri procjenjivanju mogućnosti provođenja sanacije, odabiru instrumenata sanacije i izvršavanju ovlasti za sanaciju jest primjena općih načela sanacije.

Sanacijsko tijelo kod primjene sanacijskih instrumenata i izvršavanja ovlasti za sanaciju mora osiguravati da se sanacija provodi u skladu sa sljedećim načelima¹⁴:

- „dioničari institucije u sanaciji prvi snose gubitke,
- vjerovnici institucije u sanaciji snose gubitke nakon dioničara u skladu s redoslijedom prvenstva njihovih tražbina u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečajni postupak,
- zamjenjuju se upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije u sanaciji, osim u slučajevima kada je zadržavanje upravljačkog tijela ili višeg rukovodstva radi pružanja sveobuhvatne potrebne pomoći nužno za postizanje ciljeva sanacije,
- upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije u sanaciji dužni su pružiti svu pomoć radi postizanja ciljeva sanacije,
- fizičke i pravne osobe koje su odgovorne za propast institucije snose odgovornost u skladu s odredbama važećih propisa iz područja građanskog ili kaznenog prava,
- prema vjerovnicima koji u slučaju otvaranja stečajnog postupka ulaze u isti isplatan red postupa se na jednak način osim ako Zakonom o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava nije drukčije propisano,
- vjerovnici u skladu sa zaštitnim mjerama iz Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ne trpe veće gubitke od onih koje bi pretrpjeli kad bi nad institucijom bio otvoren stečajni postupak,
- osigurani depoziti u potpunosti su zaštićeni¹⁵ kao i tražbine zaštićene sustavom zaštite ulagatelja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala i

¹⁴ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/o-sanaciji/opca-nacela, pristupljeno 01.06.2023.

¹⁵ Prema Direktivi o sustavima osiguranja depozita, iznos od 100 000 eura predstavlja odgovarajuću razinu zaštite i trebao bi se održavati. Depoziti su osigurani po deponentu po banci, što znači da se limit od 100 000 eura primjenjuje na sve zbirne račune kod iste banke. Deponenti moraju biti obaviješteni da depoziti koji se drže pod različitim nazivima proizvoda kod iste banke nisu zasebno osigurani. Međutim, svi depoziti istog deponenta kod različitih banaka imaju pravo na zasebnu zaštitu.

- sanacijske mjere poduzimaju se u skladu s odredbama o zaštitnim mjerama iz Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava“.

Ukoliko je institucija nad kojom se provodi sanacija dio grupe¹⁶, sanacijsko tijelo primjenjuje sanacijske instrumente i izvršava ovlasti za sanaciju na način koji svodi na najmanju moguću mjeru učinak na ostale članice grupe i na grupu u cjelini¹⁷. Kroz čitav proces, ne smije se dovoditi u pitanje ostvarivanje ciljeva sanacije. Također, nastoji se smanjiti i negativan učinak na financijsku stabilnost u Europskoj uniji i državama članicama, a posebno u državama u kojima grupa posluje.

2.4. Regulatorni okvir

Područje sanacije kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj kao članici europske bankovne unije, definira i uređuje sljedeća regulativa:

- **Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava** (NN, br. 146/2020. i 21/2022.), kojim je u zakonodavstvo Republike Hrvatske preuzeta **Direktiva o oporavku i sanaciji banaka – BRRD**, 2014/59/EU Europskog parlamenta i Europskog vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava
- **Uredba o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu** – Single Resolution Mechanism Regulation - SRMR, br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30. 7. 2014.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom (EU) 2019/877 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 806/2014 u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava¹⁸

¹⁶ Grupa je matično društvo i njegova društva kćeri promatrani zajedno

¹⁷ **Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava**, Narodne novine, 19/2015, čl. 7. st. 2.

¹⁸ Hrvatska narodna banka, .hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/regulativa, pristupljeno 01.07.2023.

Na temelju Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava, doneseni su sljedeći podzakonski akti¹⁹ kojima se uređuje postupak sanacije:

- Odluka o informatičkim rješenjima za dostavu izvješća za potrebe planiranja sanacije kreditnih institucija (NN, br. 145/2021.)
- Odluka o postupanju pri primjeni ovlasti za smanjenje vrijednosti i pretvaranje relevantnih instrumenata kapitala, podložnih obveza i obveza podložnih za unutarnju sanaciju (NN, br. 94/2021.)
- Odluka o minimalnom zahtjevu za regulatorni kapital i podložne obveze za kreditne institucije za koje sanacijski plan predviđa redovni postupak zbog insolventnosti (NN, br. 53/2021.)
- Odluka o načinu primjene pojednostavljenih obveza iz područja sanacije na kreditne institucije (NN, br. 53/2021.)
- Odluka o uvjetima i načinu provedbe sanacijskog nadzora i nalaganju sanacijskih mjera (NN, br. 53/2021.)

¹⁹ Hrvatska narodna banka, [.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/regulativa](https://hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/regulativa), pristupljeno 01.07.2023.

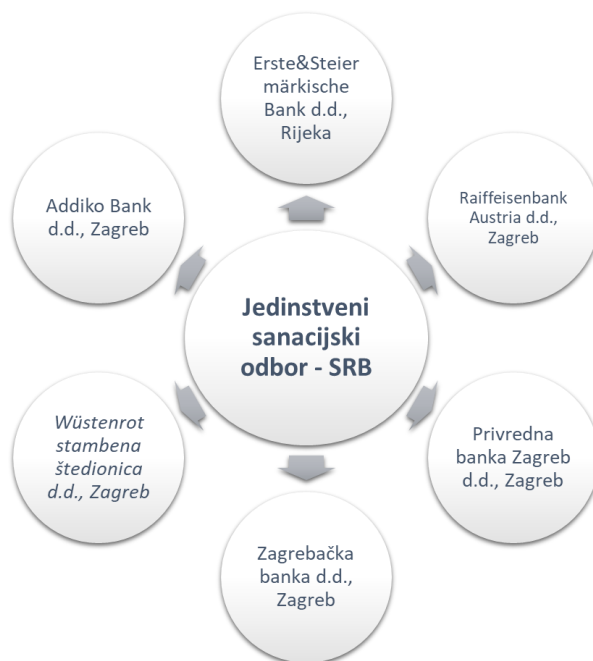
3. SANACIJSKA TIJELA

Sanacijska tijela su institucije koje su u pojedinim državama članica Europske unije ovlaštene primjenjivati sanacijske instrumente i izvršavati sanacijske ovlasti.

U Republici Hrvatskoj sanacijska tijela su:

Jedinstveni sanacijski odbor (engl. Single Resolution Board, SRB) – središnje sanacijsko tijelo unutar bankovne unije. Zajedno s nacionalnim sanacijskim tijelima u državama članicama sudionicama čini **Jedinstveni sanacijski mehanizam (engl. Single Resolution Mechanism, SRM)**. Odbor je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje jedinstvenog sanacijskog mehanizma. U shemi 1. prikazane su kreditne institucije u Republici Hrvatskoj koje su od 1. listopada 2020. pod izravnom odgovornošću Jedinstvenog sanacijskog odbora kao sanacijskog tijela²⁰.

Shema 1. Kreditne institucije u Republici Hrvatskoj pod izravnom nadležnošću Jedinstvenog sanacijskog odbora

Izvor: Vlastita izrada prema: Hrvatska narodna banka, [hnb.hr/documents/20182/120871/h-popis-ki-odgovoran-jso.pdf/6fd5dbed-fcaa-aa9d-1879-1a5db6ff9f44?t=1619536164671](https://www.hnb.hr/documents/20182/120871/h-popis-ki-odgovoran-jso.pdf/6fd5dbed-fcaa-aa9d-1879-1a5db6ff9f44?t=1619536164671), pristupljeno 14.06.2023.

20 Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/documents/20182/120871/h-popis-ki-odgovoran-jso.pdf/6fd5dbed-fcaa-aa9d-1879-1a5db6ff9f44?t=1619536164671, pristupljeno 14.06.2023.

Misija Jedinog sanacijskog odbora je osiguravanje pravilne sanacije banaka kojima prijeti propadanje uz što manji mogući učinak na realno gospodarstvo i javne financije država članica sudionica bankovne unije. Jedinstveni sanacijski odbor je sanacijsko tijelo za banke koje ispunjavaju uvjete da bi se mogle smatrati značajnima ili banke za koje je Europska središnja banka odlučila izravno izvršavati sve relevantne nadzorne ovlasti, te ostale prekogranične grupe, u kojima i matična banka i barem jedna banka kći imaju poslovanje u dvjema različitim državama članicama bankovne unije. Broj banaka koje su pod izravnom nadležnošću Jedinog sanacijskog odbora podložan je promjenama protekom vremena, budući da se osnivaju nove banke, ali postojeće prestaju s poslovanjem na tržištu.

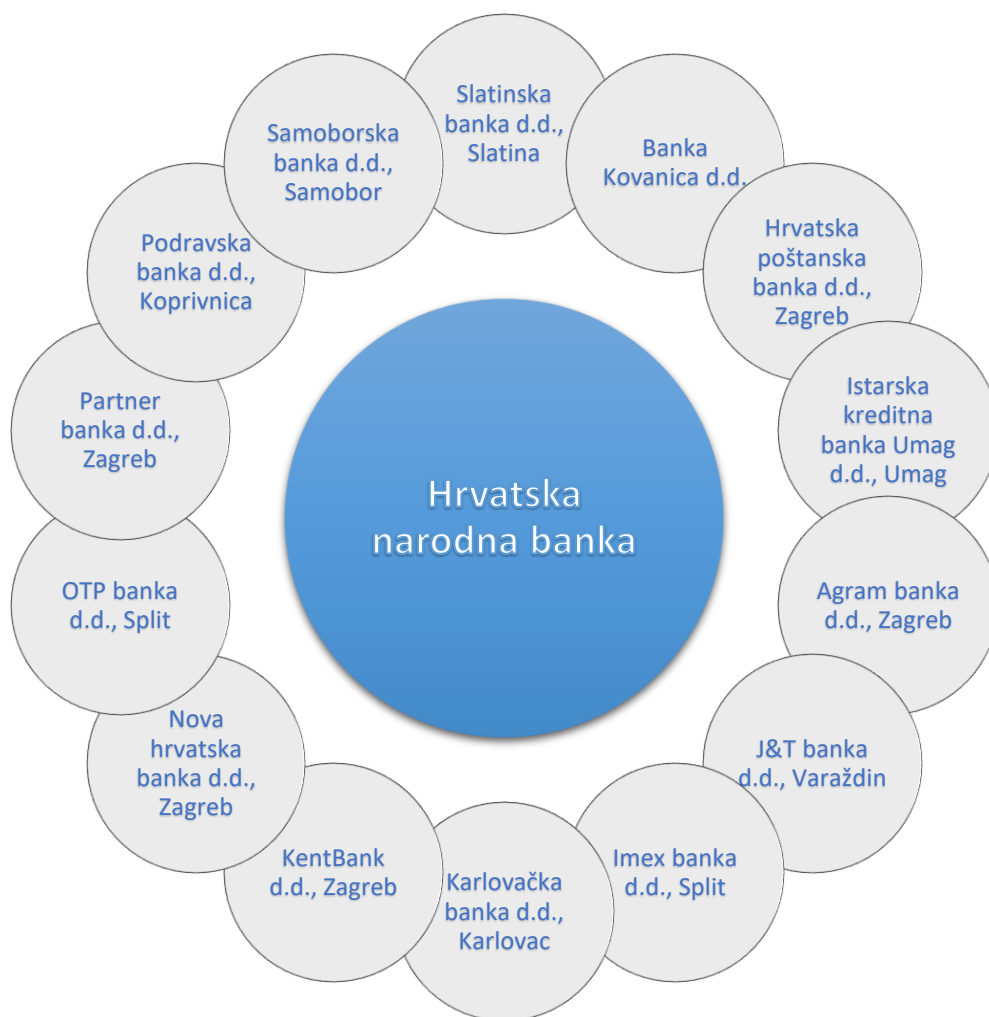
Jedinstveni sanacijski mehanizam (Single Resolution Mechanism - SRM) je zadužen za sanaciju svih banaka u državama članicama sudionicama bankovne unije i, kao što je već spomenuto, jedan je od stupova bankovne unije uz jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM). U okviru Jedinog sanacijskog mehanizma (SRM-a), od siječnja 2016. centralizirana ovlast donošenja odluka u pogledu sanacije povjerena je Jedinstvenom sanacijskom odboru (SRB), čije se ovlasti temelje na Direktivi o oporavku i sanaciji banaka (Direktiva 2014/59/EU, BRRD) i Uredbi o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu (Uredba EU) br. 806/2014, SRMR)²¹.

Hrvatska narodna banka je hrvatsko nacionalno sanacijsko tijelo nadležno za kreditne institucije koje nisu dio grupe i posluju samostalno, te grupe u kojima je najmanje jedna od članica grupe kreditna institucija²². U shemi 2 su prikazane kreditne institucije za koje je od 1. listopada 2020. Hrvatska narodna banka izravno odgovorno sanacijsko tijelo.

²¹ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/sanacijska-tijela, pristupljeno 14.06.2023.

²² Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/documents/20182/120871/h-popis-ki-odgovoran-hnb.pdf/401da6be-8d0d-2403-8f31-a785cb1e132c?t=1619536134059, pristupljeno 14.06.2023.

Shema 2. Popis kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj za koje je izravno odgovorna Hrvatska narodna banka

Izvor: Vlastita izrada prema: Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/documents/20182/120871/h-popis-ki-odgovoran-hnb.pdf/401da6be-8d0d-2403-8f31-a785cb1e132c?t=1619536134059, pristupljeno 14.06.2023.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) je hrvatsko nacionalno sanacijsko tijelo pod čijom nadležnošću posluju investicijska društva koja nisu dio grupe i grupe u kojima je najmanje jedna članica grupe investicijsko društvo, a ni jedna članica grupe nije kreditna institucija.

Osim sanacijskih tijela, u državama članicama europske bankovne unije određena su i nadležna ministarstva koja su odgovorna za ekonomske, financijske i proračunske odluke na nacionalnoj razini u skladu s nacionalnim nadležnostima i koje je država članica imenovala za izvršavanje

funkcije nadležnog ministarstva²³. **Ministarstvo financija Republike Hrvatske** nadležno je ministarstvo za izvršavanje poslova u okviru Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava²⁴.

Hrvatska agencija za osiguranje depozita (HAOD), sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava, upravlja nacionalnim sanacijskim fondom, ima ovlast je prikupljanja doprinosa za potrebe uplate u Jedinostveni sanacijski fond (SRB). Osnovna funkcija HAOD-a je zaštita deponenata od gubitka depozita u slučaju propasti kreditne institucije²⁵.

²³ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/sanacijska-tijela, pristupljeno 16.06.2023

²⁴ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/sanacijska-tijela, pristupljeno 16.06.2023.

²⁵ Hrvatska agencija za zaštitu depozita, www.haod.hr/o-nama, pristupljeno 19.06.2023.

4. INSTRUMENTI SANACIJE KREDITNIH INSTITUCIJA

Instrumente sanacije prikladne za provođenje postupka sanacije nad pojedinom kreditnom institucijom odabiru sanacijska tijela vodeći računa o ostvarenju ciljeva sanacije, primjeni općih načela sanacije i o okolnostima pojedinog slučaja²⁶.

Prilikom sanacije, moguće je primijeniti jedan ili više instrumenata sanacije. Postoje četiri sanacijska instrumenta²⁷:

1. **Instrument prodaje** - mehanizam kojim sanacijsko tijelo prenosi dionice ili druge vlasničke instrumente koje je izdala institucija u sanaciji, ili imovinu, prava ili obveze institucije u sanaciji na kupca koji nije prijelazna institucija (omogućuje potpunu ili djelomičnu prodaju imovine, obveza i/ili dionica subjekta privatnom kupcu),
2. **Instrument prijelazne institucije** - mehanizam za prijenos dionica ili drugih vlasničkih instrumenata koje izdaje institucija u sanaciji, ili imovine, prava ili obveza institucije u sanaciji na prijelaznu instituciju (sva imovina, obveze i/ili dionice ili samo dio njih prenose se na kontrolirani privremeni subjekt)
3. **Instrument odvajanja imovine** - mehanizam za izvršavanje prijenosa imovine, prava ili obveza institucije u sanaciji od strane sanacijskog tijela nositelju upravljanja imovinom (imovina se može prenijeti na subjekt za upravljanje imovinom)
4. **Instrument unutarnje sanacije (engl. *bail in*)** - mehanizam kojim sanacijsko tijelo otpisuje i pretvara obveze institucije u sanaciji (vlasnički kapital i dugovi mogu se otpisati i konvertirati, čime opterećenje snose dioničari i vjerovnici banke, a ne javnost).

Svaki od navedenih instrumenata može se primijeniti pojedinačno ili u kombinaciji s drugim instrumentom, osim instrumenta odvajanja imovine, koji se može primijeniti isključivo u kombinaciji s drugim instrumentom sanacije.

²⁶ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/o-sanaciji/instrumenti, pristupljeno 19.06.2023.

²⁷ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/temeljne-funkcije/sanacija/o-sanaciji/instrumenti, pristupljeno 19.06.2023

4.1. Instrument prodaje poslovanja

Primjenom instrumenta prodaje poslovanja omogućuje se sanacijskim tijelima da prodaju financijsku instituciju (ili samo dijelove njezina poslovanja) jednom kupcu ili više njih bez traženja suglasnosti dioničara. Sanacijsko tijelo je ovlašteno prenositi dionice ili druge vlasničke vrijednosne papire koje je izdala institucija u sanaciji, kao i ukupnost ili dijelove imovine, prava ili obveza iste, na kupca koji nije prijelazna institucija²⁸.

Instrument prodaje poslovanja može se primijenjivati samostalno ili u kombinaciji s ostalim instrumentima. Uporabom instrumenta prodaje poslovanja u postupku sanacije, obavezno je ispuniti ciljeve sanacije.

Ukoliko se instrument prodaje poslovanja angažira samo za prijenos dijela prava, obveza i imovine, preostali dio poslovnog subjekta se likvidira u okviru redovnog postupka (kao u slučaju insolventnosti)²⁹.

4.2. Instrument prijelazne institucije

Svrha korištenja instrumenta prijelazne institucije jest osnivanje banke koju je moguće prodati i odvajanje iste od ostatka subjekta, uz istovremenu potragu za kupcem treće strane. Primjenom instrumenta prijelazne institucije omogućava se očuvanje ključnih funkcija banke kojoj prijeti propadanje, te se omogućuje prijenos vlasničkih instrumenata koje je izdala institucija u sanaciji ili više njih, te sveukupne ili određene imovine, prava ili obveza institucije u sanaciji ili više njih na prijelaznu instituciju.

U tom procesu stvara se privremena prijelazna institucija (koja se naziva i prijelaznom bankom) te se do izvršenja prodaje privatnom kupcu, tijekom razdoblja od najviše dvije godine, održavaju ključne funkcije. Dio banke koji se ne proda, likvidira se u okviru redovnog postupka kao kod instrumenta prodaje poslovanja.

²⁸ Single Resolution Board, srb.europa.eu, pristupljeno 29.06.2023

²⁹ Ibidem

Prijelazna institucija je upotpunom ili djelomičnom vlasništvu jednog ili više tijela javne vlasti, a pod kontrolom je sanacijskog tijela³⁰.

4.3. Bail-in instrument – instrument unutarnje sanacije

Temeljni cilj provođenja instrumenta unutarnje sanacije, kao i kod ostalih instrumenata, jest kontinuitet ključnih funkcija propale banke. Ključne funkcije igraju važnu ulogu u realnom gospodarstvu i/ili u financijskom sustavu – one nisu važne samo za institucije koje obavljaju takve funkcije nego i za šire gospodarstvo određene regije ili čitave države. Ključne funkcije definirane su u sklopu europskoga zakonodavnog okvira kao „aktivnosti, usluge ili operacije čiji će prekid u jednoj ili više država članica vjerojatno dovesti do prekida usluga koje su ključne za realno gospodarstvo ili narušiti financijsku stabilnost zbog veličine, tržišnog udjela, vanjskih i unutarnjih međupovezanosti, složenosti ili prekogranične aktivnosti institucije ili grupe, s posebnim naglaskom na zamjenjivost tih aktivnosti, usluga ili operacija”³¹

Korištenjem bail-in instrumenta gubitci se nameću prvenstveno vlasnicima i vjerovnicima banke kojoj prijete propadanje. Bail-in je ključni sanacijski instrument u sanacijskom okviru Europske unije za banke. Njime se omogućuje da se dug koji banka duguje vjerovnicima otpiše ili pretvori u vlasnički kapital. Uzevši u obzir način i razmjer na koji bi dioničari i vjerovnici pretrpjeli gubitke kad bi se banka podvrgnula redovnom postupku u slučaju insolventnosti, odnosno likvidaciji, bail-in instrumentom smanjuje se vrijednost i iznos obveza propale banke. Time se izbjegava opterećenje poreznih obveznika za osiguravanje sredstava za pokriće gubitaka i dokapitalizaciju banke³².

³⁰ Single Resolution Board, srb.europa.eu, pristupljeno 21.06.2023

³¹ Mećar F.: „Instrument unutarnje sanacije banaka“, **Računovodstvo, revizija i financije**, svibanj 2023., str. 150-154.

³² Single Resolution Board, srb.europa.eu, pristupljeno 22.06.2023

Razlikuju se dvije vrste instrumenta unutarnje sanacije, ovisno o tome je li kreditna institucija otvorena u sanaciji (posluje li sa svojim klijentima) ili je zatvorena³³.

Instrument unutarnje sanacije otvorene banke podrazumijeva dokapitalizaciju posrnule banke, pri čemu operativni bankovni subjekti ostaju otvoreni za poslovanje.

Kod primjene instrumenta unutarnje sanacije zatvorene banke, obveze posrnule banke zahvaćene instrumentom unutarnje sanacije služe kako bi se kapitalizirala takozvana *bridge* banka („banka za premošćivanje“). Riječ je o subjektu koji je osnovan sa svrhom prebacivanja odnosno prijenosa imovine i obveze propale banke na subjekta. Propala banka likvidira se i uklanja s tržišta. *Bridge* banka, kojom upravlja sanacijsko tijelo ili drugi subjekt u njegovo ime, nastavlja s obavljanjem poslova vezanih za prenesenu imovinu i obveze do trenutka prodaje istoimenog poslovanja privatnom kupcu sa slobodnog tržišta. Dioničari propale banke imaju pravo na bilo kakvu preostalu vrijednost u likvidaciji i nemaju vlasništvo nad novim subjektom. Kao dio transakcije u sklopu instrumenta unutarnje sanacije zatvorene banke, vjerovnici mogu dobiti vlasnički udio u subjektu na koji su prenesena njihova potraživanja.

Kod primjene instrumenta unutarnje sanacije otvorene banke, ona nastavlja obavljati odnosno pružati ključne funkcije dok je u sanaciji. Kod primjene instrumenta unutarnje sanacije zatvorene banke, kontinuitet ključnih funkcija je osiguran njihovim prijenosom na drugi subjekt. U oba slučaja obveze se otpisuju i konvertiraju kako bi se osiguralo dovoljno kapitalnih sredstava za podršku kontinuiranog pružanja takvih funkcija³⁴

4.4. Instrument odvajanja imovine – subjekt za upravljanje imovinom

Instrument odvajanja imovine upotrebljava se zbog prijenosa imovine i obveza na zaseban subjekt za upravljanje imovinom. Taj je subjekt stvoren privremeno kako bi primio imovinu, prava i obveze jedne ili više institucija u sanaciji ili prijelazne institucije. Subjekt za

³³ Mećar F.: „Instrument unutarnje sanacije banaka“, **Računovodstvo, revizija i financije**, svibanj 2023., str. 150-154.

³⁴ Mećar F.: „Instrument unutarnje sanacije banaka“, **Računovodstvo, revizija i financije**, svibanj 2023., str. 150-154

upravljanje imovinom upravlja njima u cilju postizanja najveće moguće vrijednosti za njihovu potencijalnu prodaju ili za redovnu likvidaciju.

Instrument odvajanja imovine uvijek se mora primijeniti u kombinaciji s nekim drugim sanacijskim instrumentom (prodaja poslovanja, prijelazna institucija i/ili bail-in)³⁵.

Subjekt za upravljanje imovinom u potpunom je ili djelomičnom vlasništvu jednog tijela javne vlasti ili više njih, što može uključivati sanacijsko tijelo ili aranžmane za financiranje sanacije. U skladu s općim sanacijskim ovlastima sanacijskog tijela da preuzme prava dioničara, prijenos se može izvršiti bez suglasnosti dioničara institucije u sanaciji ili bilo koje treće strane i bez ispunjavanja bilo kojih postupovnih zahtjeva u okviru prava trgovačkih društava ili prava vrijednosnih papira. Subjekt za upravljanje imovinom trebao bi djelovati pod kontrolom sanacijskog tijela i uz uvjet da su ispunjene sljedeće odredbe³⁶:

1. sanacijsko tijelo odobrava sadržaj osnivačkih akata subjekta za upravljanje imovinom,
2. sanacijsko tijelo imenuje ili odobrava upravljačko tijelo subjekta,
3. sanacijsko tijelo odobrava primanja članovima upravljačkog tijela i određuje njihove primjerene dužnosti i
4. sanacijsko tijelo odobrava strategiju i profil rizičnosti subjekta.

³⁵ Single Resolution Board, srb.europa.eu, pristupljeno 28.06.2023

³⁶ Single Resolution Board, srb.europa.eu, pristupljeno 21.06.2023

5. ANALIZA SLUČAJA SANACIJE SBERBANK D.D. HRVATSKA

5.1.O grupi Sberbank Europe AG

Sberbank Europe Grupa (Sberbank Europe AG) bila je bankarska grupa sa sjedištem u Beču, Austrija, u vlasništvu Sberbanke, ruske državne tvrtke. Sberbank Europe pružala je financijske usluge za više od 780.000 klijenata u osam zemalja srednje i istočne Europe, kako je prikazano u shemi 3. U likvidaciji je bila od početka ožujka 2022. nakon ruske invazije na Ukrajinu.

Sberbank Europe AG osnovana je 2012. nakon što je Sberbank kupila Volksbank International AG (VBI) i rebrandirala je u Sberbank Europe. Société Générale i J. P. Morgan djelovali su kao financijski savjetnici Sberbanke. Odlučeno je tada da regionalno sjedište Sberbank Europe Grupe bude u Beču u Austriji. U 2013. Sberbank Europe dobila je punu bankarsku licencu u Austriji. Podružnice Volksbank u potpunosti su rebrendirane u Sberbank do 2014. Sberbank Europe Grupa bila je u potpunom vlasništvu Sberbank, najveće banke u Rusiji.

Shema 3. Podružnice Sberbank Europe Group AG

Izvor: Vlastita izrada prema :Sberbank Europe AG, www.sberbank.at/index.php/histor , pristupljeno 09.07.2023.

Slika 2. Ilustracija karte Europe koja prikazuje tržišta na kojima je bila prisutna grupacija Sberbank Europe

Izvor: Godišnje izvješće 2020. Sberbank d.d.

Krajem veljače 2022., zbog geopolitičkih događaja između Rusije i Ukrajine, stanje likvidnosti banke i njezinih podružnica značajno se pogoršalo u vrlo kratkom razdoblju. Osim u Hrvatskoj i Sloveniji, Sberbank Europe AG imao je društva kćeri u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj, Srbiji, Češkoj i Mađarskoj te podružnicu u Njemačkoj. U Bosni i Hercegovini entitetske agencije za bankarstvo krajem veljače preuzele su kontrolu nad lokalnim društvima, a do kraja ožujka oba su društva dobila novog vlasnika s domaćeg tržišta. U Srbiji je društvo kćer početkom ožujka preuzela AIK banka, koja posluje u sklopu grupacije koja je krajem 2021. najavila kupnju društava kćeri Sberbanka AG u Hrvatskoj, BiH, Sloveniji, Srbiji i Mađarskoj, no proces nije bio završen jer se čekalo odobrenje regulatora i nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Suprotno tome, nacionalna su sanacijska tijela u Češkoj i Mađarskoj zbog relativno male važnosti društva kćeri Sberbanka u tim zemljama odlučila provesti njihovu likvidaciju³⁷.

Sberbank do lipnja 2023. je potpuno izašao s europskog bankarskog tržišta.

³⁷ Hrvatska narodna banka: „Učinci rata u Ukrajini na financijsku stabilnost u Hrvatskoj – spriječena propast banke u ruskom vlasništvu“, **Financijska stabilnost**, br. 23, Zagreb, svibanj 2022., str. 14.

5.2.Kronologija događaja kod slučaja sanacije SBERBANK d.d.

Hrvatska

Sberbank d.d. Hrvatska bila je kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je poslovala kao društvo kćer unutar grupacije Sberbank Europe AG sa sjedištem u Austriji, a time i u neizravnom vlasništvu matičnog društva Sberbank Russia, u većinskom vlasništvu Ruske Federacije.

Porast geopolitičkih napetosti rezultirao je krajem veljače 2022. napadom Rusije na Ukrajinu, što je utjecalo na pojačanje je slabosti prouzročenih pandemijom koronavirusa: zastoja u lancima nabave, rasta cijena energenata te drugih sirovina i prehrane. Kretanja na globalnim financijskim i tržištima sirovina predstavljaju glavni kanal putem kojeg se prelijevaju negativne posljedice sukoba u Ukrajini i sankcija Rusiji na hrvatsko gospodarstvo jer je izravna povezanost sa njima vrlo mala. Udio Rusije u ukupnoj robnoj razmjeni Hrvatske tek je nešto veći od 1%, a sličan udio zauzimali su i turisti iz Rusije u ukupnim dolascima i noćenjima stranih turista u Hrvatskoj³⁸. Skromna vlasnička ulaganja iz Rusije u Hrvatsku većinom su se odnosila na nekretnine i upravljačka prava u jednom velikom poduzeću (u Agrokoru d.d. nakon pretvaranja duga u kapital), a Sberbank d.d, srednje velika banka, je posredno bila u ruskom vlasništvu³⁹.

Po veličini Sberbank d.d. je bila osma banka na hrvatskom tržištu, a na kraju 2021. činila je malo više od 2% imovine sektora kreditnih institucija u Hrvatskoj. Prema podacima iz godišnjeg financijskog izvještaja za 2020. godinu pretežito se oslanjala na depozite kao glavni izvor financiranja, od čega se više od polovine odnosilo na depozite stanovništva, a izloženost prema povezanim osobama bila je razmjerno mala⁴⁰. Godišnja financijska izvješća i u 2021. godini pokazuju da su depoziti bili najznačajniji izvor financiranja .

³⁸ Hrvatska narodna banka: „Učinci rata u Ukrajini na financijsku stabilnost u Hrvatskoj – spriječena propast banke u ruskom vlasništvu“, **Financijska stabilnost**, br. 23, Zagreb, svibanj 2022., str. 14.

³⁹ Hrvatska narodna banka: „Učinci rata u Ukrajini na financijsku stabilnost u Hrvatskoj – spriječena propast banke u ruskom vlasništvu“, **Financijska stabilnost**, br. 23, Zagreb, svibanj 2022., str. 14.

⁴⁰ Ibidem

5.2.1. Paket sankcija Rusiji

Nakon ruske invazije na Ukrajinu 24. veljače 2022., Europska unija i Sjedinjene Američke Države donijele su paket sankcija koje su imale brz i značajan utjecaj, između ostalog, i na poslovanje Sberbank d.d.

Drugi paket sankcija Europske unije, koji je donesen u veljači 2022., je uključivao zabranu kreditiranja i kupnju vrijednosnih papira pet najvećih ruskih banaka u državnom vlasništvu, što uključuje i Sberbank u Rusiji i ta mjera je obuhvaćala samo matični entitet, ali ne i njezine podružnice u Europskoj uniji. U skladu s time, Hrvatska narodna banka 25.02.2022. iznesla mišljenje da sankcije EU-a neće imati izravan utjecaj na imovinu kreditne institucije Sberbank d.d. Hrvatska⁴¹. Unatoč tome, zbog narušenog ugleda došlo je do značajnih odljeva likvidnosti – poslovni subjekti su počeli ubrzano povlačiti svoja deponirana sredstva i prebacivali ih u druge poslovne banke u Republici Hrvatskoj, a građanstvo je podizalo svoje uštedevine ili redovite priljeve sa tekućih računa, formirajući duge redove ispred poslovnica banke (Slika 3).

Slika 3. Red ispred poslovnice Sberbanke krajem veljače 2022.

Izvor: Portal Poslovni dnevnik, www.poslovni.hr/hrvatska/foto-ogromni-redovi-pred-poslovnicama-sberbanka-hnb-pojasnio-smisao-48-satnog-moratorija-4326845, 10.07.2023.

⁴¹ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/-/eu-sankcije-nemaju-direktan-utjecaj-na-imovinu-sberbank-d-d-hrvatska, pristupljeno 10.07.2023.

Slika 4 daje pregled uvedenih sankcija Rusiji isključivo u području financijskog sektora od veljače 2022. do sredine 2023. godine. Zabrana pristupa sustavu SWIFT za 10 ruskih banaka provedena je u dva navrata: prvotno se je odnosila na sedam banaka prema odluci iz ožujka 2022. godine (sedam banaka su: Banka Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Rossiya Bank, Sovcombank, Vnesheconombank (VEB) i VTB banka), a zatim je proširena na još tri ruske banke i jednu bjelorusku u lipnju 2022. godine (**Sberbank**, Moskovska kreditna banka i Ruska poljoprivredna banka – te Bjeloruska banka za razvoj i obnovu) kao dio šestog paketa sankcija. Također, zabranjene su bilo kakve transakcije sa Ruskom središnjom bankom. Time je osigurano da navedene banke budu isključene iz međunarodnog financijskog sustava, te se nastojala smanjiti njihova sposobnost glede globalnog poslovanja.

EU je također uvela zabranu ulaganja, sudjelovanja ili na drugi način uključenost u budućim projektima koje sufinancira Ruski fond za izravna ulaganja, te prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz novčanica eura u Rusiju ili bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi u Rusiji⁴².

Slika 4. Infografika- pregled uvedenih sankcija u području financijskog sektora

Izvor: Vijeće Europske unije, <https://www.consilium.europa.eu/hr/infographics/eu-sanctions-russia-ukraine-invasion/>, pristupljeno 01.07.2023.

⁴² Hrvatska gospodarska komora, www.hgk.hr/europska-komisija-usvojila-novi-paket-sankcija-ruskoj-federaciji-kao-odgovor-na-napad-na-teritorijalni-integritet-i-suverenitet-ukrajine-najava, pristupljeno 01.08.2023.

5.2.2. Ocjena Europske središnje banke

Snažni odljevi depozita u razdoblju od 24. do 27. veljače 2022. doveli su do naglog narušavanja likvidnost banke, te je Europska središnja banka koja izravno nadzire ovu banku u ranim jutarnjim satima u ponedjeljak 28. veljače 2022. objavila da Sberbank d.d. *propada ili će vjerojatno propasti*⁴³. Istu ocjenu kao i za hrvatsku instituciju, ESB je donijela i za matičnu instituciju Sberbank AG te za slovensko društvo kćer, a o tome je obaviješten Jedinstveni sanacijski odbor (SRB), središnje sanacijsko tijelo u bankovnoj uniji. ESB je odluku o propadanju ili vjerojatnoj propasti donio nakon što je utvrdio da te banke u bliskoj budućnosti vjerojatno neće moći podmiriti svoje dugove ili druge obveze pri njihovom dospijeću⁴⁴.

U situaciji značajnih likvidnosnih poteškoća uzrokovanih narušenom reputacijom vlasnika prodaja banke ocijenjena je kao jedina učinkovita strategija., kod Sberbanke d.d. je utvrđeno da je provođenje sanacije nužno zbog očuvanja javnog interesa i negativnog utjecaja koji bi imao propast te banke na financijsku stabilnost Republike Hrvatske.

5.2.3. Donošenje dvodnevnog moratorija

Jedinstveni sanacijski odbor, središnje sanacijsko tijelo unutar bankovne unije, je na temelju procjene ESB-a donio Odluku o dvodnevnom moratoriju, a HNB na osnovi toga i Rješenje o dvodnevnoj obustavi plaćanja (Prilog 1).

⁴³ Izraz "banka propada ili će vjerojatno propasti" je kategorija koju upotrebljavaju nadzorna tijela za institucije čije poslovanje više nije održivo. Sanacija je proces restrukturiranja banaka koje propadaju, s minimalnim utjecajem na gospodarstvo i javne financije

⁴⁴ Hrvatska narodna banka: „Učinci rata u Ukrajini na financijsku stabilnost u Hrvatskoj – spriječena propast banke u ruskom vlasništvu“, **Financijska stabilnost**, br. 23, Zagreb, svibanj 2022., str. 14.

Dvodnevni moratorij značio je da se od 28. veljače 00:00:01 sati do 1. ožujka u 23:59:59 sati:

- odgađaju sve obveze plaćanja ili ispunjenja obveze na temelju bilo kojeg ugovora u kojem je strana Sberbank d.d. (Hrvatska), uključujući prihvatljive depozite, s iznimkom obveza plaćanja ili ispunjenja obveze sljedećim subjektima:
 - sustavima i upraviteljima sustava određenima u skladu s Direktivom 98/26/EZ
 - središnjim drugim ugovornim stranama u Uniji u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) br. 648/2012
 - središnjim bankama.
- Ograničava prisilna naplata založnih prava svim osiguranim vjerovnicima banke Sberbank d.d. (Hrvatska) u pogledu bilo koje imovine tih institucija
- Odgađaju sva prava na otkazivanje i/ili raskid ugovornog odnosa bilo koje od ugovornih strana s bankom Sberbank d.d. (Hrvatska)⁴⁵.

Deponenti banke su za vrijeme trajanja moratorija mogli podići dnevni iznos koji određuju odgovarajuća nacionalna sanacijska tijela, odnosno HNB. Sukladno tome, HNB je donio odluku da će za vrijeme moratorija građani i poduzeća (deponenti) moći dnevno raspolagati iznosima do ukupno 7.280 kuna.

Kako je propisano Zakonom o sustavu osiguranja depozita, sredstva deponenata na računima Sberbanke d.d. (uključujući tekuće račune, oročene depozite i štedne depozite) bila su osigurana za isplatu do iznosa 100.000,00 eura, a iznimno i depoziti koji zadovoljavaju propisane kriterije za privremeni visoki saldo zaštićeni su bili u iznosu do 130.000,00 eura. Depoziti klijenata Sberbank d.d. bili su osigurani neovisno o (tada) budućoj odluci Jedinственог sanacijskog odbora o ovoj banci i više od 90% deponenata u Sberbank d.d. zaštićeno je bilo sustavom osiguranja depozita⁴⁶.

⁴⁵ Jedinствени sanacijski odbor, srb.europa.eu/hr/content/srb-utvrduje-da-banka-sberbank-europe-ag-u-austriji-i-njezina-drustva-kceri-u-hrvatskoj-i, pristupljeno 29.06.2023.

⁴⁶ Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr/-/sberbank-d-d-odredjen-dvodnevni-moratorij?p_1_back_url=%2Fweb%2Fguest%2Fpretraga%3Fq%3DSBERBANK, pristupljeno 15.04.2023.

5.2.4. Odluka o otvaranju postupka sanacije

U utorak 1. ožujka 2022., nešto prije kraja isteka moratorija, Jedinostveni sanacijski odbor je, u suradnji s nacionalnim sanacijskim tijelom – Hrvatskom narodnom bankom, donio odluku kojom je utvrdio da su ispunjeni uvjeti za otvaranje sanacije Sberbank d.d., te je njome naloženo Hrvatskoj narodnoj banci (nacionalnom sanacijskom tijelu u RH) da otvori postupak sanacije u skladu s odredbama nacionalnog prava.

Sukladno navedenoj odluci Hrvatska narodna banka je na sjednici Savjeta HNB-a održanoj 1. ožujka 2022. donijela Odluku o otvaranju postupka sanacije nad Sberbank d.d. (Prilog 2) i Odluku o imenovanju sanacijske uprave (Prilog 3). Prema zakonskim odredbama i navedenim odlukama, od trenutka otvaranja sanacije ovlasti glavne skupštine i nadzornog odbora Sberbank d.d. preuzela je Hrvatska narodna banka, a funkciju uprave sanacijska uprava.

Odlukom o imenovanju sanacijske uprave, do imenovanja nove uprave Sberbank d.d. koju će postaviti novi vlasnik, odlučeno je da će koordinaciju poslovanja banke preuzeti sanacijska uprava u sastavu od 3 člana: Paško Rakić na funkciji predsjednika uprave, Boris Bekavac na funkciji člana uprave te Ivan Knežević kao pomoćnik sanacijske uprave.

Također, Jedinostveni sanacijski odbor u svojoj je odluci odredio da će se sanacija Sberbank d.d. provesti primjenom **instrumenta prodaje dionica** i u tu je svrhu naložio Hrvatskoj narodnoj banci da provede postupak prikupljanja obvezujućih ponuda za kupnju dionica Banke na način da pošalje poziv onim kreditnim institucijama za koje procjenjuje da imaju kapaciteta i potencijalnog interesa za kupnju dionica propadajuće Sberbank d.d.

5.2.5. Prodaja dionica Sberbank d.d. Hrvatskoj poštanskoj banci

Nakon provedenog postupka prikupljanja obvezujućih ponuda, Hrvatska poštanska banka (HPB) d.d. bila je najbolji ponuđač sa ponudom u iznosu 71 milijun kuna, te je na osnovu toga Jedinostveni sanacijski odbor naložio Hrvatskoj narodnoj banci da izvrši prijenos 100% dionica (615.623 dionica) Sberbanka d.d. s postojećeg vlasnika novom vlasniku, Hrvatskoj poštanskoj banci.

Dana 2. ožujka 2022. Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (SKDD), kao upravitelj središnjeg depozitorija, na temelju Odluke o otvaranju postupka sanacije provelo je upis prijena dionica u središnjem registru nematerijaliziranih vrijednosnih papira, a sanacijska uprava osigurala je da se upis Hrvatske poštanske banke d.d. kao jedinog dioničara Sberbank d.d. – u sanaciji izvrši pri Sudskom registru Trgovačkog suda u Zagrebu. Istog dana, 2. ožujka 2022. od 12 sati banka je otvorila poslovnice za sve klijente i nastavila redovno poslovanje kao dio HPB Grupe⁴⁷.

Već prvog dana nakon otvaranja postupka sanacije, u srijedu 3. ožujka, objavljeno da će banka nastaviti poslovati pod imenom Nova hrvatska banka, te je vrlo brzo smanjen pritisak na isplate depozita.

Dana 24. ožujka 2022. Hrvatska poštanska banka d.d. uplatila je kupoprodajnu cijenu u iznosu od 71.000.000,00 kuna na račun Hrvatske narodne banke, čime je izvršila obvezu prema svojoj obvezujućoj ponudi i Odluci o otvaranju postupka sanacije⁴⁸.

Prijenosom dionica na novog dioničara i provedbom sanacijskih mjera postupak sanacije nad Sberbankom d.d., donesena je 13. travnja 2022. Odluka Savjeta Hrvatske narodne banke o okončanju postupka sanacije, te je imenovana nova uprava i nadzorni odbor. Uprava Nove hrvatske banke imenovana je u sastavu predsjednika Uprave (Tadija Vrdoljak) i dva člana Uprave (Boris Bekavac i Ognjen Brakus).

Slika 5 prikazuje logo Nove hrvatske banke koji se je koristio do završetka integracije NHB-a u Hrvatsku poštansku banku. Kod preuzimanja je predviđeno da će taj postupak trajati okvirno godinu dana, ali trajao je nešto dulje. U travnju 2023. HNB je odobrila pripajanje Nove hrvatske banke HPB-u, a ono je izvršeno 03. srpnja 2023. godine i od tog datuma NHB prestaje postojati kao zasebno društvo te Hrvatska poštanska banka, kao univerzalni pravni sljednik, nastavlja poslovati kao jedinstvena banka⁴⁹.

⁴⁷ Hrvatska narodna banka, Sažetak najznačajnijih aktivnosti provedenih u postupku sanacije Sberbank d.d., <https://www.hnb.hr/documents/20182/4178739/h-Sazetak-najznacajnijih-aktivnosti-provedenih-u-postupku-sanacije-Sberbank.pdf/f8a40173-c356-d12a-c57f-391bb74e1e60?t=1652884907092>, pristupljeno 10.07.2023.

⁴⁸ Ibidem

⁴⁹ O tome detaljnije cf. infra glava 6. SANACIJA SBERBANKE IZ PERSPEKTIVE POSLOVANJA HRVATSKE POŠTANSKE BANKE d.d.

Slika 5. Logo Nove hrvatske banke

Izvor: Hrvatska poštanska banka, rwww.hpb.hr/hr/predstavljen-logo-nove-hrvatske-banke-clanice-hpb-grupe/7243, 11.07.2023.

Provedenim postupkom sanacije izbjegnuto je prelijevanje problema u poslovanju i drugih banaka te je održan hrvatski bankovni sustav, iako su i u drugim bankama bile zabilježene isplate deponiranih sredstava, poglavito potaknute povećanom neizvjesnošću tijekom prvih dana rata u Ukrajini.

U slučaju banke Sberbank d.d. bila je riječ o solventnoj i likvidnoj banci, banci koja ni u jednom trenutku nije došla u probleme zbog pogrešaka u upravljanju ili procjeni rizika, već je narušavanje reputacije dovelo do ozbiljnih poteškoća u održavanju likvidnosti te prijetilo da ugrozi i njezin kapital.

Provođenjem sanacije nad Sberbankom d.d. prodajom novom vlasniku spriječen je negativan utjecaj propasti te banke na financijsku stabilnost Republike Hrvatske. Dodatno je spriječen i nastanak troškova na teret fonda za osiguranje depozita, a kasnije i na teret drugih banaka jer bi u alternativnoj situaciji likvidacije, koja bi rezultirala isplatom osiguranih depozita u iznosu do 100.000,00 eura, iscrpljivanje fonda zahtijevalo da se on obnovi uplatama drugih banaka⁵⁰.

U slučaju da sanacija nije bila omogućena i da nije bila uspješno provedena, Sberbank bi morao biti likvidiran. To bi značilo prestanak poslovanja banke i provođenje stečajnog postupka, što uključuje isplatu osiguranih depozita. U tom slučaju, prema procjenama HNB-a, za isplatu

⁵⁰ Hrvatska narodna banka: „Učinci rata u Ukrajini na financijsku stabilnost u Hrvatskoj – spriječena propast banke u ruskom vlasništvu“, **Financijska stabilnost**, br. 23, Zagreb, svibanj 2022., str. 14.

depozita Agencija za osiguranje depozita morala bi isplatiti 3,8 milijardi kuna, a ukupna ekonomska šteta u slučaju likvidacije iznosila bi oko osam milijardi kuna⁵¹.

5.2.6. Ocjena Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja

Dana 1. ožujka 2022. godine, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je zaprimila je prethodnu prijavu namjere provedbe koncentracije poduzetnika HPB i Sberbank Hrvatska, te je svojom odlukom, (uzevši u obzir sve okolnosti slučaja, a osobito prirodu i težinu štete koja bi mogla nastati sudionicima koncentracije ili trećim stranama, u ovom slučaju čitavom gospodarstvu – čl. 19. stavak 6 Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja) dopustila provedbu određenih radnji provedbe prijavljene koncentracije i prije isteka roka od 30 dana od prijave (prema članku 22. stavka 1. ZZTN-a), odnosno sve radnje koje su neophodne u svrhu provedbe odluke Jedinstvenog sanacijskog odbora.

AZTN je temeljem potpune prijave koncentracije, utvrđene strukture mjerodavnog tržišta, postkoncentracijskog tržišnog udjela sudionika koncentracije, očekivanih učinaka koncentracije u smislu koristi za potrošača i drugih raspoloživih podataka i saznanja, ocijenio da nije riječ o zabranjenoj koncentraciji poduzetnika koja može imati negativan učinak na tržišno natjecanje ili ga značajno narušiti.⁵²

Po zaprimanju potpune prijave koncentracije, AZTN je na službenim internetskim stranicama objavio javni poziv svim zainteresiranim osobama za dostavljanje primjedaba i mišljenja o koncentraciji, na koji nije zaprimio niti jednu primjedbu i/ili mišljenje⁵³.

⁵¹ Specijalizirani portal za investicijske fondove Hrportfolio.hr, hrportfolio.hr/vijesti/ekonomija/hpb-kupio-sberbanku-za-71-milijun-kuna-sprijecena-steta-od-oko-8-mlrd-kn-68332, pristupljeno 10.07.2023.

⁵² Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, www.aztn.hr/odobrena-koncentracija-hpb-a-i-sberbank-hrvatska/, pristupljeno 10.07.2023.

⁵³ Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, www.aztn.hr/odobrena-koncentracija-hpb-a-i-sberbank-hrvatska/, pristupljeno 10.07.2023

5.3. Pregled ključnih pokazatelja poslovanja Sberbank d.d./Nove hrvatske banke 2020.-2022.

U nastavku su prikazani ključni pokazatelji poslovanja Sberbanke u Republici Hrvatskoj za godinu 2020. i 2021., odnosno razdoblje prije sanacije, te za 2022. godinu u kojoj je provedena i završena sanacija te je nastavljeno poslovanje pod imenom Nova hrvatska banka.

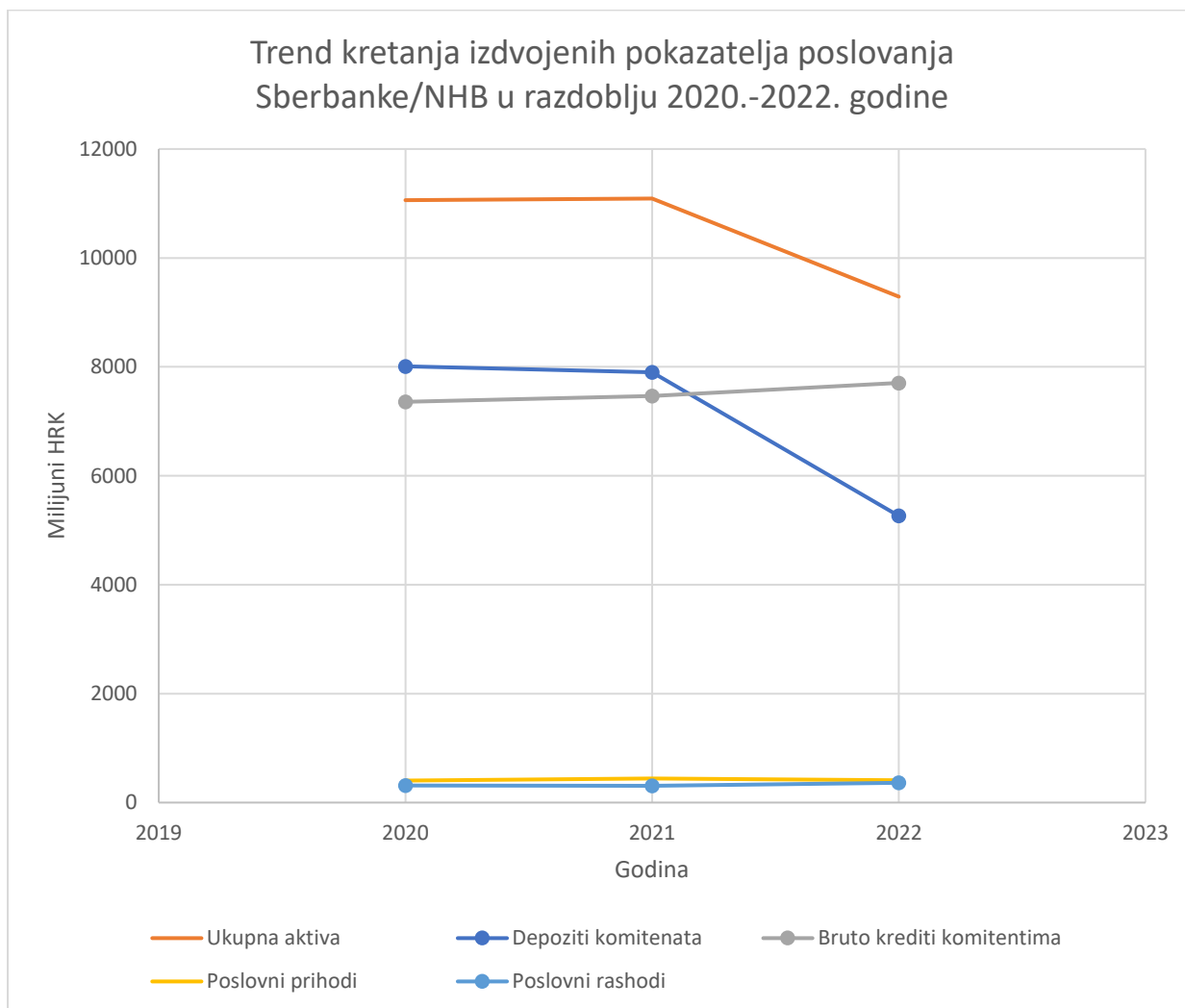
Tablica 1. Prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Sberbanke/NHB u razdoblju 2020.-2022. godine

Pokazatelji poslovanja (izraženi u milijunima HRK)	Godina		
	2020.	2021.	2022.
<i>Ukupna aktiva</i>	11.058	11.090	9.289
<i>Depoziti komitenata</i>	8.010	7.898	5.263
<i>Bruto krediti komitentima</i>	7.358	7.465	7.705
<i>Poslovni prihodi</i>	404	442	408
<i>Poslovni rashodi</i>	311	308	363
<i>Dobit/gubitak nakon oporezivanja</i>	(24)	33	(248)
<i>Broj poslovnica</i>	31	30	30
<i>Broj zaposlenih</i>	480	478	457

Izvor: Vlastita izrada prema godišnjim financijskim izvješćima Banke

Prema podacima iskazanim u tablici 1, ukupna aktiva Sberbanke/NHB porasla je u 2021. godini u odnosu na stanje iz 2020. godine, ali je u 2022. godini ostvaren pad na od 16% u odnosu na godinu prije. U grafikonu 1 je prikazan trend kretanja istaknutih pokazatelja.

Grafikon 1 Prikaz trenda kretanja izdvojenih pokazatelja poslovanja Sberbanke od 2020. do 2022. godine

Izvor: Vlastita izrada prema godišnjim financijskim izvješćima Banke

Kroz prikazano trogodišnje razdoblje, također vidljiv je pad u iznosu depozita koje komitenti drže deponirane na računima. Rezultat je to iznenadnog i značajnog povlačenja depozita uzrokovanog geopolitičkom situacijom u Ukrajini, a značajno je utjecalo na poslovanje banke i na njezinu likvidnost (zbog toga je, u konačnici, i došlo do sanacije).

S druge strane, bruto dani krediti komitentima su u konstantnom porastu od 2020. do 2022. godine.

Što se tiče ostvarenih poslovnih rezultata, u 2020. godini Sberbanka je ostvarila gubitak, u 2021. godini ostvarena je dobit, a 2022. godina, nakon razdoblja sanacije, Sberbanka koja je nastavila poslovanje kod novog vlasnika kao Nova hrvatska banka ostvarila je gubitak od 248 milijuna kuna. Negativan rezultat poslovanja posljedica je izvanrednih aktivnosti na strani rashoda od kojih su najznačajniji: nepovoljno makroekonomsko okruženje, prilagodba standardima HPB Grupe uslijed sanacije, priprema za integraciju i preuzimanje od strane HPB grupe, dodatne rezervacije za sudske tužbe i troškovi projekta uvođenja valute euro. Nakon razdoblja sanacije, Banka je u 2022. bila fokusirana na samofinanciranje, povratak primarnih klijenata i rast depozita, kao na učinkovitost naplate, posebno zbog povećane stope inflacije i porasta rizika naplate, osobito u segmentu stanovništva⁵⁴. Prema Odluci o pokriću gubitaka iz prethodnog razdoblja, 13 % gubitka je pokriveno iz zadržane dobiti prethodnih godina, a ostatak iz premije za emitirane dionice.

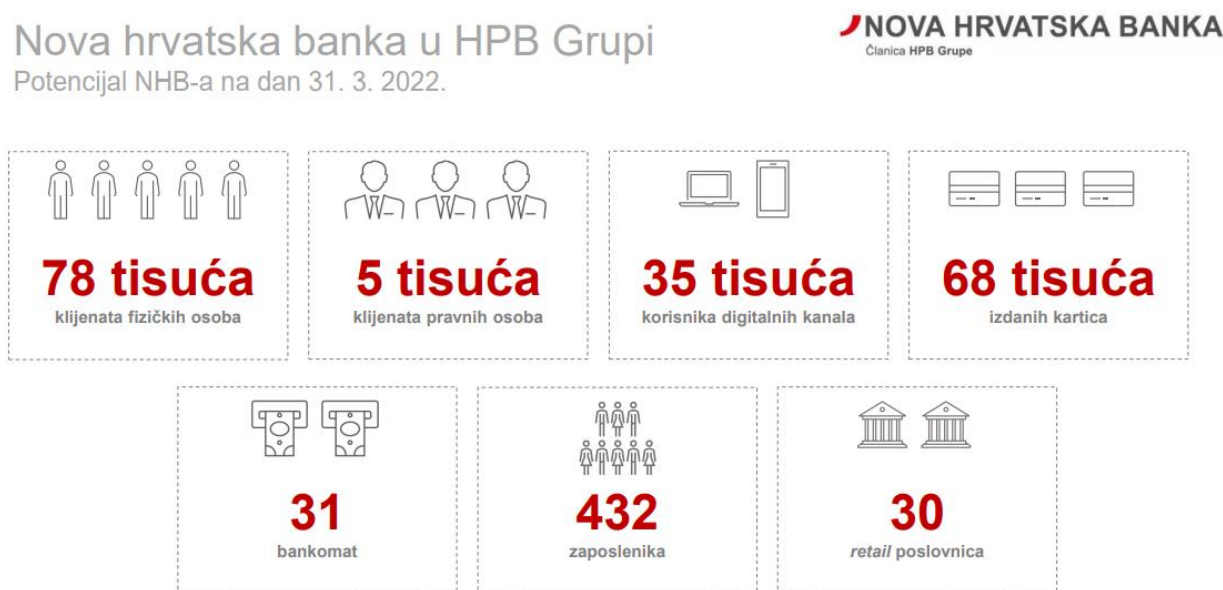
Broj poslovnica se je smanjio za jedan, sa 31 na 30 poslovnica od 2020. do 2022. godine, a broj zaposlenih je smanjen sa 380 u 2020. godini na 357. u 2022. Pri tome, u 2022. godini jedan od glavnih ciljeva bio je zadržavanje ključnih zaposlenika, kako bi se zadržala znanja i kompetencije ključne za nastavak redovnog poslovanja.

⁵⁴ Nova hrvatska banka d.d. Zagreb, Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2022.

6. SANACIJA SBERBANKE IZ PERSPEKTIVE POSLOVANJA HRVATSKE POŠTANSKE BANKE d.d.

HPB je preuzela kontrolu i upravljanje nad Sberbank 14. travnja 2022. po donošenju odluke o zatvaranju postupka sanacije, od kad je ista poslovala u sklopu HPB Grupe kao Nova hrvatska banka d.d. Nakon uspješno provedene sanacije Sberbanke i stabilizacije poslovanja, sama akvizicija Nove hrvatske banke rezultirala je, između ostaloga, i s dobiti od povoljne kupnje („badwill⁵⁵“) u iznosu 1.019 milijuna kuna uslijed čega je na konsolidiranoj razini ostvarena rekordna dobit HPB Grupe od 954 milijuna kuna. Pritom su snažno porasli neto operativni prihodi (za 197 milijuna kuna ili 24,3%), a u strukturi prihoda se posebno ističe skok temeljnih prihodovnih kategorija – neto kamatnog prihoda (za 195 milijuna kuna ili 36%) i neto prihoda od naknada (za 78 milijuna kuna ili 43%)⁵⁶.

Slika 6. Infografika - prikaz potencijala Nove hrvatske banke koji doprinosi poslovanju Hrvatske poštanske banke

zvor: Nova hrvatska banka d.d., upravljački izvještaji

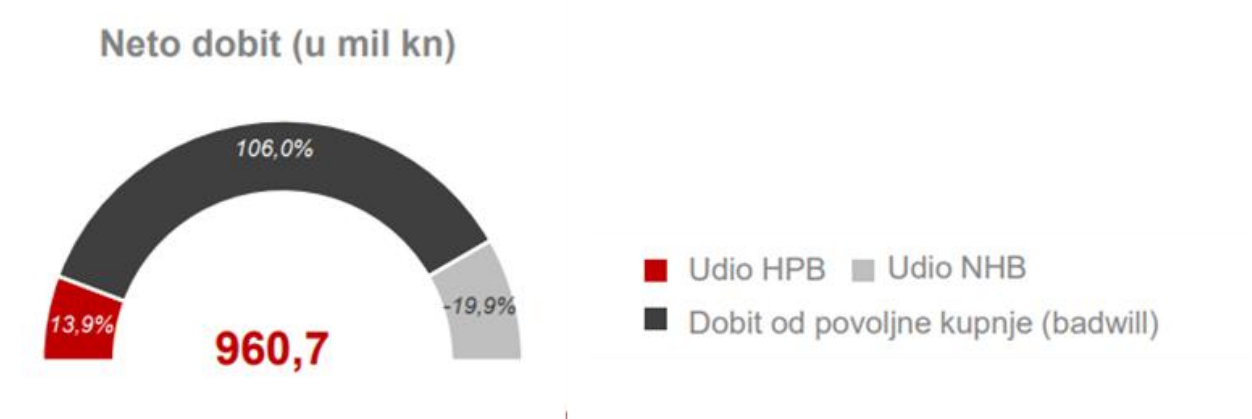
Izvor: HPB d.d. 3M 2022., Informacije za investitore i nerevidirani financijski izvještaji

⁵⁵ „Badwill“, negativni goodwill ili dobit od povoljne kupnje – javlja se u situaciji kada je naknada za stjecanje imovine (cijena) manja od fer vrijednosti neto imovine.

⁵⁶ HPB, Godišnje izvješće za 2022. godinu, Zagreb, ožujak 2023.

Preuzimanjem Sberbanke (od tada Nove hrvatske banke), Hrvatska poštanska banka je ostvarila potencijal da preuzme 78 tisuća klijenata fizičkih osoba i pet tisuća klijenata pravnih osoba, 35 tisuća korisnika digitalnih kanala NHB-a te upravljanje sa 68 tisuća izdanih kartica. Također, u njezino vlasništvo je bilo moguće prenijeti 31 bankomat i 30 fizičkih poslovnica na području Republike Hrvatske. Prilikom preuzimanja, NHB je brojila 432 zaposlenika.

Grafikon 2. Značaj udjela Nove hrvatske banke u neto dobiti HPB grupe

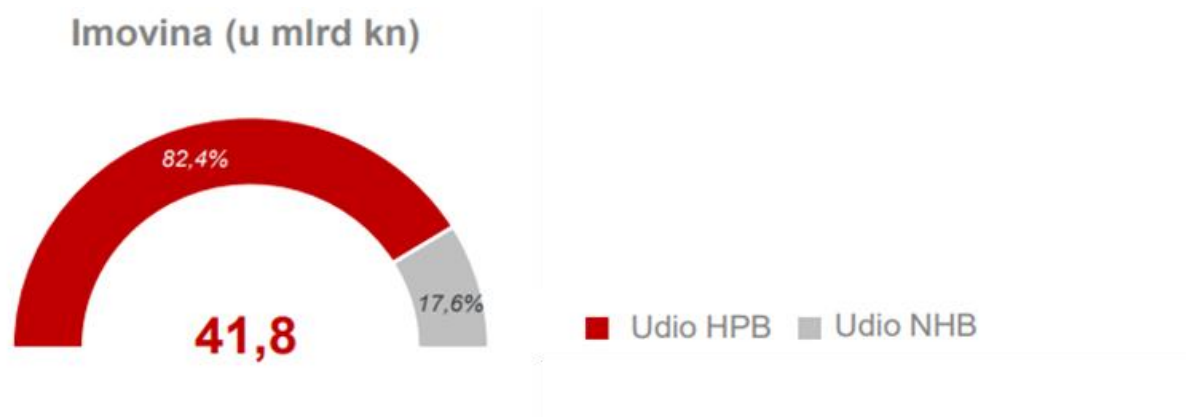
Izvor: HPB Grupa 12M 2022, Informacije za investitore

Grafikonom 2 prikazana je ukupna dobit HPB grupe u 2022. godini koju najvećim dijelom čini dobit od povoljne kupnje Sberbanke, koja znatno premašuje ostvareni poslovni gubitak same Nove hrvatske banke.

Akvizicija⁵⁷ Sberbanke rezultirala je značajnim porastom aktive (povijesno najvišu razinu aktive od 48,1 milijarde kuna – grafikon 3).

⁵⁷ Akvizicija vlasništva predstavlja preuzimanje nekog poduzeća kupnjom većinskoga paketa dionica s pravom glasa.

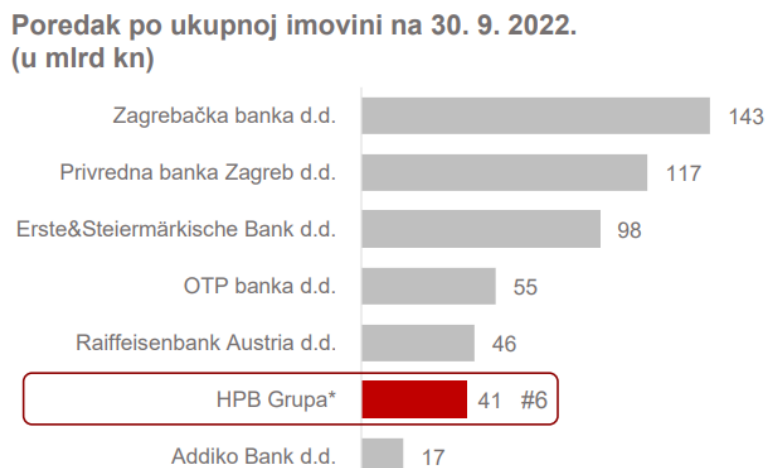
Grafikon 3. Vrijednost imovine HPB grupe i doprinos imovine NHB u vrijednosti

Izvor: HPB Grupa 12M 2022, Informacije za investitore

Ostvarenjem porasta aktive od gotovo 42 milijarde kuna, HPB grupa je postala šesta banka u Republici Hrvatskoj po veličini ukupne imovine. Kako je prikazano na grafikonu 4, najveću imovinu imaju Zagrebačka banka d.d. i Privredna banka Zagreb d.d., nakon čega slijede Erste&Steiermärkische Bank d.d., OTP banka d.d. i Raiffeisenbank Austria d.d.

Grafikon 4: Pozicija HPB grupe prema ukupnoj imovini banaka na hrvatskom tržištu

* Uključuje konsolidirane podatke HPB + HNB na 30. 9. 2022.

Izvor: HPB Grupa 12M 2022, Informacije za investitore

U financijskoj sferi poslovanja HPB-a, prvo polugodište 2023. obilježeno je s 42 milijuna eura dobiti nakon oporezivanja. Time je nadmašen najbolji rezultat HPB d.d. zabilježen na godišnjoj

razini, ponajviše zbog četverostruko više operativne dobiti koja iznosi gotovo 40 milijuna eura. Na razini HPB Grupe, gdje se manifestiraju i rezultati Nove hrvatske banke prije njenog pripajanja također je ostvaren rast neto dobiti iz redovnog poslovanja, koja iznosi 45 milijuna eura⁵⁸.

Hrvatska poštanska banka je početkom travnja 2023. godine dobila odobrenje Hrvatske narodne banke za pripajanje Nove hrvatske banke. Pripajanje je završeno 03. srpnja 2023. S danom pripajanja Nova hrvatska banka prestaje postojati kao zasebno društvo te HPB, kao univerzalni pravni sljednik, nastavlja poslovati kao jedinstvena banka sa sjedištem u Zagrebu, Jurišićeva ulica 4, upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu. Ujedno s danom pripajanja HPB je preuzela sve proizvode i usluge koje su klijenti, fizičke osobe i poslovni subjekti, ugovorili u NHB-u uz primjenu istih uvjeta poslovanja koji su vrijedili do dana pripajanja⁵⁹.

Integracijom NHB ojačana je baza klijenata i portfelj, čime je HPB-a sve bliže strateškom cilju ulaska u najvećih 5 banaka u Hrvatskoj. Osim što su završetkom pravnog pripajanja resursi obje banke postali jedan tim, dio resursa ovim događajem oslobađa čime HPB nastavlja s razvojnim aktivnostima koje za cilj imaju nastavak jačanja banke koja prati trendove i nove tehnologije.⁶⁰

⁵⁸ Hrvatska poštanska banka, www.hpb.hr/hr/hpb-nakon-pripajanja-nove-hrvatske-banke-fokus-na-daljnji-rast/8574, pristupljeno 14.08.2023.

⁵⁹ Hrvatska poštanska banka, www.hpb.hr/hr/pripajanje-nove-hrvatske-banke-hpb-u-8456/8456, pristupljeno 14.08.2023.

⁶⁰ HPB d.d. H1 2023, Nerevidirani financijski izvještaji za razdoblje 1. 1. – 30. 6. 2023.

7. ZAKLJUČAK

Do potrebe za sanacijom banaka dolazi kod bankarskih kriza i mogućih bankarskih slomova. Sberbanka u Hrvatskoj se je našla usred bankarske krize koju nitko nije mogao predvidjeti – do toga je nisu dovele loše poslovne odluke Uprave niti krive procjene rizika u poslovanju, već rat na drugom kraju kontinenta. Budući da je Sberbanka bila u vlasništvu Rusije, a njoj su nametnute, prije svega ekonomske sankcije, došlo je do naglog i snažnog narušavanja reputacije banke koja je imala uspješno poslovanje u prijašnjim godinama i zauzimala je udio na bankarskom tržištu. Loša reputacija u kombinaciji sa panikom i neizvjesnošću među stanovništvom i klijentima banke dovela je banku do problema sa likvidnošću. Može se reći da je došlo do začaranog kruga jer su mediji potencirali paniku, zbog čega su klijenti pohrlili podizati depozite i to je stvorilo navedene probleme sa likvidnošću – o njima je dalje izvještavano u medijima, pa su deponenti još masovnije krenuli u podizanje svojih depozita – toliko da su u dva dana koliko je trajao moratorij nad njome, podigli gotovo 200 milijuna eura.

Budući da je na razini europske bankovne unije uspostavljen okvir za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava, ova je kriza u bankarskom sustavu bila popraćena pravovremenom reakcijom Europske središnje banke i Jedinog sanacijskog odbora. Kada je utvrđeno da su ispunjeni svi uvjeti za sanaciju, odlučeno je da Sberbank d.d. u Hrvatskoj i Sberbank banka u Sloveniji idu u postupak sanacije, a Sberbank Austrija u likvidaciju.

Hrvatska narodna banka je otvorila postupak sanacije i već drugog dana Sberbank d.d. je prodana Hrvatskoj poštanskoj banci u 100%-tnom udjelu .

Uspješnim postupkom sanacije spriječeno je prelijevanje krize na ostatak gospodarstva i šteta financijskoj stabilnosti Republike Hrvatske. Da je ishod bio drugačiji, nad Sberbankom bi se morala provesti likvidacija što bi značilo značajnu ekonomsku štetu koja je bila procijenjena na oko osam milijardi kuna, od čega bi gotovo polovica trebala biti isplaćena iz fonda Agencije za osiguranje depozita (a taj fond bi se morao obnoviti uplatama drugih banaka).

Uzevši u obzir sve navedeno, pokazalo se je da europska bankovna unija i njen Jedinostveni sanacijski mehanizam, kada se kroz planove za prevenciju i oporavak ne može spriječiti bankarska kriza, provođenje sanacija itekako ima važnu ulogu u očuvanju financijske stabilnosti zemalja članica.

POPIS LITERATURE

Knjige

1. Ercegovic R., Teorija i praksa bankovnog menadžmenta, Split, 2016.
2. Gregurek, M., Vidaković, N.: Bankarsko poslovanje, 3. nepromijenjeno izdanje, Effectus, Zagreb, 2015.
3. Leko, V., Stojanović, A.: Financijske institucije i tržišta, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2018.
4. Leko, V.: Upravljanje bankama, Ekonomski fakultet, Zagreb, 2008.

Časopisi

1. HUB Analize, broj 51, Zagreb, travanj 2015., str 19.
2. Mećar F.: „Instrument unutarnje sanacije banaka“, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, svibanj 2023., str. 150-154
3. Hrvatska narodna banka: „Učinci rata u Ukrajini na financijsku stabilnost u Hrvatskoj – spriječena propast banke u ruskom vlasništvu“, Financijska stabilnost, br. 23, Zagreb, svibanj 2022., str 14.

Zakoni i propisi

1. Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava, NN 146/20, 21/22,
2. Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, NN 79/09, 80/13, 41/21
3. Zakon o sustavu osiguranja depozita, NN 146/20, 119/22
4. UREDBA (EU) br. 806/2014 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010

Internetske stranice

1. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, www.aztn.hr
2. Hrvatska agencija za zaštitu depozita, www.haod.hr
3. Hrvatska gospodarska komora, [//www.hgk.hr](http://www.hgk.hr)
4. Hrvatska narodna banka, www.hnb.hr
5. Hrvatska poštanska banka, [rwww.hpb.hr](http://www.hpb.hr)
6. Jedinstveni sanacijski odbor, srb.europa.eu
7. Portal Poslovni dnevnik, www.poslovni.hr
8. Specijalizirani portal za investicijske fondove Hrportfolio.hr, hrportfolio.hr
9. Vijeće Europske unije, www.consilium.europa.eu

Financijska izvješća

1. Godišnje izvješće 2020. Sberbank d.d.
2. HPB d.d. H1 2023 , Nerevidirani financijski izvještaji za razdoblje 1. 1. – 30. 6. 2023.
3. HPB Grupa 12M 2022, Informacije za investitore
4. HPB d.d. 3M 2022., Informacije za investitore i nerevidirani financijski izvještaji
5. Nova hrvatska banka d.d. Zagreb, Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2022.
6. Sberbank d.d. – u sanaciji, Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2021.

POPIS SHEMA

Shema 1. Kreditne institucije u Republici Hrvatskoj pod izravnom nadležnošću Jedinog sanacijskog odbora.....	13
Shema 2. Popis kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj za koje je izravno odgovorna Hrvatska narodna banka.....	15
Shema 3. Podružnice Sberbank Europe Group AG	22

POPIS SLIKA

Slika 1. Postupak sanacije banke	6
Slika 2. Ilustracija karte Europe koja prikazuje tržišta na kojima je bila prisutna grupacija Sberbank Europe.....	23
Slika 3. Red ispred poslovnice Sberbanke krajem veljače 2022.	25
Slika 4. Infografika- pregled uvedenih sankcija u području financijskog sektora.....	26
Slika 5. Logo Nove hrvatske banke	31
Slika 6. Infografika - prikaz potencijala Nove hrvatske banke koji doprinosi poslovanju Hrvatske poštanske banke.....	36

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Prikaz trenda kretanja izdvojenih pokazatelja poslovanja Sberbanke od 2020. do 2022. godine.....	34
Grafikon 2. Značaj udjela Nove hrvatske banke u neto dobiti HPB grupe.....	37
Grafikon 3. Vrijednost imovine HPB grupe i doprinos imovine NHB u vrijednosti.....	38
Grafikon 4: Pozicija HPB grupe prema ukupnoj imovini banaka na hrvatskom tržištu.....	38

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Sberbanke/NHB u razdoblju 2020.-2022. godine.....	33
---	----

POPIS KRATICA

AZTN – Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

BRRD – Direktiva o oporavku i sanaciji banaka

ESB – Europska središnja banka

EU – Europska unija

HANFA – Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

HAOD – Hrvatska agencija za osiguranje depozita

HNB – Hrvatska narodna banka

HPB – Hrvatska poštanska banka

NHB – Nova hrvatska banka

SKDD – Središnje klirinško depozitarno društvo

SRB – Jedinstveni sanacijski odbor

SRM – Jedinstveni sanacijski mehanizam

SRMR - Uredba o jedinstvenom sanacijskom

SSM – Jedinstveni nadzorni mehanizam

ZZTN – Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja

POPIS PRILOGA

PRILOG 1. Rješenje o moratoriju Sberbank d.d. Od 28. veljače 2022.	49
PRILOG 2. Odluka o otvaranju postupka sanacije nad Sberbank d.d. 02. ožujka 2022.	52
PRILOG 3. Odluka o imenovanju sanacijske uprave Sberbank d.d.	55

PRILOG 1. Rješenje o moratoriju Sberbank d.d. Od 28. veljače 2022.

HNB

GUVERNER

O.br: 48-091/02-22/BV

Zagreb, 27. veljače 2022.

Hrvatska narodna banka, OIB: 95970281739, na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30. 7. 2014., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 806/2014) i članka 105. stavaka 1., 2., 4. i 15. Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ("Narodne novine", br. 146/2020. i 21/2022., u daljnjem tekstu: Zakon o sanaciji) u postupku odlučivanja o odgodi plaćanja obveza ili ispunjenja obveza Sberbank d.d. iz Zagreba, Varšavska 9, OIB 78427478595 (u daljnjem tekstu: Sberbank d.d.), pokrenutom po službenoj dužnosti radi provedbe Odluke Jedinstvenog sanacijskog odbora *SRB Decision (SRB/EES/2022/17) od 27. veljače 2022.* donosi

RJEŠENJE

1. Odgađa se plaćanje svih obveza Sberbank d.d. i ispunjenje svih obveza iz bilo kojeg ugovora u kojemu je Sberbank d.d. jedna od ugovornih strana počevši od 28. veljače 2022. u 00:00:01 sati u trajanju do 1. ožujka 2022. u 23:59:59 sati.
2. Odgađa se provedbe ovrhe nad imovinom Sberbank d.d. od strane njenih vjerovnika u trajanju odgode iz točke 1. izreke ovog Rješenja.
3. Odgađaju se prava druge ugovorne strane na otkazivanje i/ili raskid ugovornog odnosa sa Sberbank d.d. u trajanju odgode iz točke 1. izreke ovog Rješenja.
4. Iznimno od točke 1. izreke ovog Rješenja odgoda se ne primjenjuje na obveze plaćanja i ispunjenja obveze koje Sberbank d.d. duguje:
 - 4.1. sustavima ili upraviteljima sustava iz propisa kojima se uređuje konačnost namire
 - 4.2. središnjim drugim ugovornim stranama koje imaju odobrenje za rad u Europskoj uniji na temelju članka 14. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (Tekst značajan za EGP) (SL L 201, 27. 2. 2012.) ili središnjim drugim ugovornim stranama trećih zemalja koje je Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište kapitala priznalo na temelju članka 25. te uredbe i
 - 4.3. središnjim bankama.
5. Iznimno od točke 1. izreke ovog Rješenja imatelji podložnih depozita imaju pravo na podizanje dnevnog iznosa od 7.280 kuna
6. Ovo Rješenje će se objaviti na internetskim stranicama Hrvatske narodne banke.

HRVATSKA NARODNA BANKA

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10002 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

Obrazloženje

Na temelju odredbe članka 7. stavka 2. Uredbe (EU) br. 806/2014 Jedinstveni sanacijski odbor izravno je odgovoran za donošenje svih odluka povezanih sa sanacijom u odnosu na Sberbank d.d., između ostalog i za odlučivanje o odgodu plaćanja temeljem članka 33.a Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173 12. 6. 2014.), koji je transponiran u hrvatsko zakonodavstvo kroz članak 105. Zakona o sanaciji.

Člankom 105. stavkom 1. Zakona o sanaciji propisano je da Hrvatska narodna banka može prije donošenja odluke o sanaciji donijeti odluku o odgodu bilo koje obveze plaćanja ili ispunjenja obveza iz bilo kojeg ugovora u kojemu je kreditna institucija jedna od ugovornih strana ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: 1. kreditna institucija propada ili će vjerojatno propasti, 2. nije dostupna mjera privatnog sektora kojom bi se spriječila njezina propast, 3. izvršavanje ovlasti odgode smatra se potrebnim za izbjegavanje daljnjeg pogoršanja financijskih uvjeta kreditne institucije i 4. izvršavanje ovlasti odgode potrebno je za procjenu je li sanacija u javnom interesu ili donošenje odluke o odgovarajućoj sanacijskoj mjeri odnosno kako bi se osigurala učinkovita primjena sanacijskog instrumenta. Člankom 105. stavkom 15. Zakona o sanaciji je propisano da se može odgoditi i provedba ovrhe te prava druge ugovorne strane na otkazivanje ugovornog odnosa.

U navedenu svrhu, Jedinstveni sanacijski odbor donio je dana 27. veljače 2022. godine odluku *SRB Decision (SRB/EES/2022/17)* kojom je utvrdio ispunjavanje uvjeta iz članka 105. stavka 1. Zakona o sanaciji i izdao uputu Hrvatskoj narodnoj banci za donošenje nacionalnog akta kojim tu odluku provodi. S obzirom na nadležnost Jedinstvenog sanacijskog odbora, navedena odgoda koristi se kako bi Jedinstveni sanacijski odbor mogao pripremiti odgovarajuću sanacijsku odluku nakon što je utvrđeno da Sberbank d.d. propada ili će vjerojatno propasti.

Ovim rješenjem odgađaju se plaćanja svih obveza Sberbank d.d. i ispunjenje svih obveza iz bilo kojeg ugovora u kojemu je Sberbank d.d. jedna od ugovornih strana, a što uključuje i ispunjavanje obveza iz mjenica. Sukladno članku 105. stavcima 5. i 6. Zakona o sanaciji određen je početak odgode prvi sljedeći radni dan od donošenja ovog rješenja i trajanje do ponoći sljedećeg radnog dana računajući od dana navedenog u izreci odluke o odgodu.

Sukladno članku 105. stavku 4. Hrvatska narodna banka izuzela je od odgode plaćanja dio podložnih depozita i to u iznosu koji odgovara jednoj prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske, a sve do ukupnog iznosa od 7.280,00 kuna dnevno po jednoj osobi. Iznos od 7.280,00 kuna je iznos prosječne mjesečne plaće isplaćene u pravnim osobama za mjesec prosinac 2021. godine, a što je utvrđeno uvidom u internetske stranice Državnog zavoda za statistiku.

Sukladno članku 105. stavcima 5. i 6. Zakona o sanaciji Hrvatska narodna banka na svojim internetskim stranicama objavit će ovo Rješenje o odgodi, zajedno s uvjetima i razdobljem odgode i navesti dan, sat i minutu nastupanja odgode.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog Rješenja nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom upravnom sudu u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja.

GUVERNER
HRVATSKE NARODNE BANKE

Dostaviti:

- Sberbank d.d. iz Zagreba, Varšavska 9,
- Ministarstvu financija,
- Financijskoj agenciji,
- Središnjem klirinškom depozitnom društvu,
- SKDD-CCP Smart Clear d.d.,
- Hrvatskoj agenciji za osiguranje depozita,
- Jedinstvenom sanacijskom odboru,
- Europskoj središnjoj banci,
- Arhiva, ovdje

HNB

SAVJET

Hrvatska narodna banka, OIB 95970281739, na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30. 7. 2014.) te članka 46. stavka 1. i članka 49. stavka 1. Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ("Narodne novine", br. 146/20., 21/22.) u postupku pokrenutom po službenoj dužnosti radi provedbe Odluke Jedinstvenog sanacijskog odbora od 1. ožujka 2022. o usvajanju sanacijskog programa za Sberbank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Varšavska 9, OIB 78427478595 - SRB Decision (SRB/EES/2022/21), na sjednici Savjeta održanoj dana 1. ožujka 2022. donosi

ODLUKU O OTVARANJU POSTUPKA SANACIJE

1. Otvara se postupak sanacije nad Sberbank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Varšavska 9, OIB 78427478595, na dan 2. ožujka 2022., u 00:00:00 sati.
2. Hrvatska narodna banka primjenom instrumenta prodaje iz članka 71. stavka 1. točke 2. Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ("Narodne novine", br. 146/20., 21/22.) prenosi 615.623 (šestopetnaest tisuća šesto dvadesettri) dionice, oznake vrijednosnih papira: VLBA-R-A, ISIN oznake: HRVLBARA0000, pojedinačnog nominalnog iznosa od 1.000,00 (tisuću) kuna i ukupnog nominalnog iznosa od 615.623.000,00 (šestopetnaest milijuna šesto dvadesettri tisuće) kuna, Hrvatskoj poštanskoj banci, dioničkom društvu, sa sjedištem u Zagrebu, Jurišićeva 4, OIB 87939104217.
3. Utvrđuje se da Hrvatska poštanska banka, dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Jurišićeva 4, OIB 87939104217, stječe i preuzima dionice iz točke 2. izreke ove Odluke.
4. Dionice iz točke 2. izreke ove Odluke predstavljaju 100,00% (sto posto) temeljnog kapitala kreditne institucije iz točke 1. izreke ove Odluke, uplaćene su u cijelosti te se prenose slobodne od založnih ili drugih prava zasnovanih u korist trećih osoba.
5. Utvrđuje se da je Hrvatska poštanska banka, dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Jurišićeva 4, OIB 87939104217, na ime stjecanja dionica iz točke 2. izreke ove Odluke dužna Hrvatskoj narodnoj banci iz vlastitih sredstava isplatiti iznos određen Odlukom Jedinstvenog sanacijskog odbora od 1. ožujka 2022. o usvajanju sanacijskog programa za kreditnu instituciju iz točke 1. izreke ove Odluke - SRB Decision (SRB/EES/2022/21), u roku od 30 (trideset) dana od dana upisa prijenosa dionica iz točke 2. izreke ove Odluke u središnjem registru nematerijaliziranih vrijednosnih papira u korist Hrvatske poštanske banke, dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Jurišićeva 4, OIB 87939104217, i to na račun Hrvatske narodne banke, IBAN: HR6210010051011111116.
6. Nalaže se Sudskom registru Trgovačkog suda u Zagrebu bez odgađanja provesti ovu Odluku na način da se uz tvrtku kreditne institucije iz točke 1. izreke ove Odluke doda oznaka »u sanaciji« i provede upis promjene dioničara.
7. Nalaže se Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. bez odgađanja provesti upis prijenosa u središnjem registru nematerijaliziranih vrijednosnih papira.

HRVATSKA NARODNA BANKA

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10002 Zagreb - T. +385 1 4564 555 - F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

8. Ovu Odluku Hrvatska narodna banka javno će objaviti na svojoj internetskoj stranici isti dan kada je donesena.
9. Nalaže se kreditnoj instituciji iz točke 1. izreke ove Odluke objaviti ovu Odluku na svojoj internetskoj stranici i bez odgađanja o tome obavijestiti svaku osobu na koju se ova Odluka odnosi, u dijelu u kojem se na njih odnosi.

Obrazloženje

Prema podjeli zadaća unutar jedinstvenog sanacijskog mehanizma uspostavljenog Uredbom (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30. 7. 2014., dalje u tekstu: Uredba (EU) br. 806/2014), a sukladno članku 7. stavku 2. te uredbe Jedinstveni sanacijski odbor izravno je odgovoran za donošenje svih odluka povezanih sa sanacijom u odnosu na Sberbank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Varšavska 9, OIB 78427478595 (dalje u tekstu: Banka).

Jedinstveni sanacijski odbor donio je na proširenoj Izvršnoj sjednici održanoj 1. ožujka 2022. Odluku o usvajanju sanacijskog programa za Banku - SRB Decision (SRB/EES/2022/21, dalje u tekstu: Odluka Jedinstvenog sanacijskog odbora) i dostavio ju Hrvatskoj narodnoj banci kao nacionalnom sanacijskom tijelu s uputom da sukladno odredbi članka 29. Uredbe (EU) br. 806/2014, koristeći se ovlastima dodijeljenim Zakonom o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ("Narodne novine", br. 146/20., 21/22., dalje u tekstu: Zakon o sanaciji), tu odluku provede u Republici Hrvatskoj kao državi članici sudionici jedinstvenog sanacijskog mehanizma. Ispunjenje uvjeta za sanaciju kako je uređeno člankom 18. Uredbe (EU) br. 806/2014 i odabir sanacijskih mjera koje će se primijeniti na Banku detaljno je obrazloženo u Odluci Jedinstvenog sanacijskog odbora.

Sukladno članku 29. Uredbe (EU) br. 806/2014 nacionalna sanacijska tijela poduzimaju potrebne mjere u cilju provedbe odluka iz te uredbe, a posebno provedbom kontrole nad subjektima za koje je u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 806/2014 izravno odgovoran Jedinstveni sanacijski odbor, a u tu svrhu izvršavaju ovlasti na temelju nacionalnog zakonodavstva i u skladu s uvjetima utvrđenima nacionalnim zakonodavstvom. Sukladno članku 49. Zakona o sanaciji, kada Jedinstveni sanacijski odbor izvršava svoje ovlasti iz članka 18. Uredbe (EU) br. 806/2014, Hrvatska narodna banka postupa u skladu s odlukom o sanaciji te uputama Jedinstvenog sanacijskog odbora primjenjujući sanacijske instrumente, izvršavajući sanacijske ovlasti i primjenjujući zaštitne mjere propisane Zakonom o sanaciji.

Na temelju Odluke Jedinstvenog sanacijskog odbora i ovlasti dodijeljenih Zakonom o sanaciji, Hrvatska narodna banka dužna je osigurati da se nad Bankom otvori postupak sanacije i provede prijenos 100% dionica kako su specificirane u točki 2. izreke ove Odluke na Hrvatsku poštansku banku, dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Jurišićeva 4, OIB 87939104217, kao stjecatelja, pod uvjetima određenim Odlukom Jedinstvenog sanacijskog odbora primjenom instrumenta prodaje iz članka 71. stavka 1. točke 2. Zakona o sanaciji. Slijedom navedenog odlučeno je kao u točki 1. do, uključujući, točke 5. izreke ove Odluke.

Radi upisa promjene dioničara i dodavanja oznake »u sanaciji« uz tvrtku Banke odlučeno je kao u točkama 6. i 7. ove Odluke.

Sukladno odredbi članka 48. stavka 1. Zakona o sanaciji Hrvatska narodna banka na svojoj internetskoj stranici objavljuje odluku o otvaranju postupka sanacije i sve naknadne odluke kojima se provodi odluka o otvaranju postupka sanacije. Stoga je odlučeno kao u točki 8. ove Odluke.

Sukladno odredbi članka 48. stavka 2. Zakona o sanaciji Banka kao institucija u sanaciji je dužna na svojoj internetskoj stranici objaviti odluku o otvaranju postupka sanacije i sve naknadne odluke kojima se provodi odluka o otvaranju postupka sanacije. Stoga je odlučeno kao u točki 9. ove Odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom upravnom sudu u roku od 30 (trideset) dana od dana dostave ove Odluke, a dostava se smatra obavljenom istekom osmog dana od dana njegove javne objave na internetskim stranicama Hrvatske narodne banke.

O. br. 445-2601-090/03-22/BV
Zagreb, 1. ožujka 2022.

PREDSJEDNIK SAVJETA
HRVATSKE NARODNE BANKE
GUVERNER

Boris Vujčić

Dostaviti:

- 1) Sberbank d.d.
- 2) Jedinствeni sanacijski odbor,
- 3) Ministarstvo financija,
- 4) Hrvatska agencija za osiguranje depozita,
- 5) Vijeće za financijsku stabilnost,
- 6) Europski odbor za sistemski rizik,
- 7) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo,
- 8) Europska komisija,
- 9) Europska središnja banka,
- 10) Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište kapitala,
- 11) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje,
- 12) Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga,
- 13) Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.,
- 14) SKDD-CCP Smart Clear d.d.,
- 15) Trgovački sud u Zagrebu,
- 16) Financijska agencija,
- 17) arhiva, ovdje

PRILOG 3. Odluka o imenovanju sanacijske uprave Sberbank d.d.

GUVERNER

O.br: 53-091/03-22/BV

Zagreb, 1. ožujka 2022.

Guverner Hrvatske narodne banke, na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30. 7. 2014.), članka 49. stavka 1. i 3. te članka 59. stavka 1. Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ("Narodne novine", br. 146/20., 21/22.) u postupku pokrenutom po službenoj dužnosti radi provedbe Odluke Jedinstvenog sanacijskog odbora od 1. ožujka 2022. o usvajanju sanacijskog programa za Sberbank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Varšavska 9, OIB 78427478595 - SRB Decision (SRB/EES/2022/21), donosi

ODLUKU O IMENOVANJU SANACIJSKE UPRAVE

1. Članovima sanacijske uprave Sberbank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Varšavska 9, OIB 78427478595, imenuju se:

Paško Rakić, OIB: 61349305870, u svojstvu predsjednika sanacijske uprave, ovlašten zastupati pojedinačno i samostalno,

Boris Bekavac, OIB: 43949652590, u svojstvu člana sanacijske uprave, ovlašten zastupati zajedno s predsjednikom sanacijske uprave.

2. Sanacijska uprava iz točke 1. izreke ove Odluke imenuje se na razdoblje od javne objave odluke o otvaranju sanacije nad kreditnom institucijom iz točke 1. izreke ove Odluke do opoziva, a koje ne može biti duže od 12 mjeseci.

3. Pomoćnikom sanacijske uprave iz točke 1. izreke ove Odluke imenuje se:

Ivan Kncžević, OIB: 14848457021.

4. Ovu Odluku Hrvatska narodna banka javno će objaviti na svojoj internetskoj stranici isti dan kada je donesena.

Obrazloženje

Prema podjeli zadaća unutar jedinstvenog sanacijskog mehanizma uspostavljenog Uredbom (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30. 7. 2014., dalje u tekstu: Uredba (EU) br. 806/2014), a sukladno članku 7. stavku 2. te uredbe Jedinstveni sanacijski odbor izravno je odgovoran za donošenje svih odluka povezanih sa sanacijom u odnosu na Sberbank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Varšavska 9, OIB 78427478595 (dalje u tekstu: Banka).

HRVATSKA NARODNA BANKA

Trg hrvatskih veljaka 2, HR-10000 Zagreb · T +385 1 4354 555 · F +385 1 4810 551
www.hnb.hr

Jedinstveni sanacijski odbor donio je 1. ožujka 2022. Odluku o usvajanju sanacijskog programa za Banku - SRB Decision (SRB/EES/2022/21, dalje u tekstu: Odluka Jedinstvenog sanacijskog odbora) na proširenoj Izvršnoj sjednici i dostavio ju je Hrvatskoj narodnoj banci kao nacionalnom sanacijskom tijelu s uputom da sukladno odredbi članka 29. Uredbe (EU) br. 806/2014, koristeći se ovlastima dodijeljenim Zakonom o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava ("Narodne novine", br. 146/20., 21/22., dalje u tekstu: Zakon o sanaciji), tu odluku provede u Republici Hrvatskoj kao državi članici sudionici jedinstvenog sanacijskog mehanizma.

Sukladno članku 29. Uredbe (EU) br. 806/2014 nacionalna sanacijska tijela poduzimaju potrebne mjere u cilju provedbe odluka iz te uredbe, a posebno provedbom kontrole nad subjektima za koje je u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 806/2014 izravno odgovoran Jedinstveni sanacijski odbor, a u tu svrhu izvršavaju ovlasti na temelju nacionalnog zakonodavstva i u skladu s uvjetima utvrđenima nacionalnim zakonodavstvom. Sukladno članku 49. Zakona o sanaciji, kada Jedinstveni sanacijski odbor izvršava svoje ovlasti iz članka 18. Uredbe (EU) br. 806/2014, Hrvatska narodna banka postupa u skladu s odlukom o sanaciji te uputama Jedinstvenog sanacijskog odbora primjenjujući sanacijske instrumente, izvršavajući sanacijske ovlasti i primjenjujući zaštitne mjere propisane Zakonom o sanaciji.

Na temelju Odluke Jedinstvenog sanacijskog odbora i ovlasti dodijeljenih Zakonom o sanaciji, Hrvatska narodna banka dužna je osigurati istodobno s donošenjem odluke o otvaranju postupka sanacije nad Bankom imenovanje sanacijske uprave koja preuzima upravljanje nad Bankom. Slijedom navedenog, donesena je ova Odluka.

Sukladno članku 59. stavku 2. Zakona o sanaciji sanacijska uprava mora imati najmanje dva člana, od kojih je jedan predsjednik sanacijske uprave. Sukladno članku 60. stavku 4. Zakona o sanaciji sanacijska uprava imenuje se na razdoblje koje ne može biti duže od 12 mjeseci. Slijedom navedenog, a vezi s člankom 60. stavkom 1. Zakona o sanaciji koji propisuje minimalni sadržaj odluke o imenovanju sanacijske uprave, odlučeno je kao u točkama 1. i 2. ove Odluke.

Sukladno članku 60. stavku 3. Zakona o sanaciji Hrvatska narodna banka može odlukom o imenovanju sanacijske uprave imenovati i pomoćnike sanacijske uprave, koji nisu članovi sanacijske uprave i koji nisu u radnom odnosu s institucijom u sanaciji, a koji će obavljati pomoćne, administrativne i tehničke poslove po nalogu sanacijske uprave. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u točki 3. ove Odluke.

Sukladno članku 60. stavku 6. Zakona o sanaciji Hrvatska narodna banka ovu odluku objavit će na svojoj internetskoj stranici. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u točki 4. ove Odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom upravnom sudu u roku od 30 dana od dana dostave ove Odluke, a dostava se smatra obavljenom istekom osmog dana od dana njegove javne objave.

Guyerner
Boris Vujčić

Dostaviti:

- 1) Sberbank d.d.
- 2) Jedinštveni sanacijski odbor,
- 3) Ministarstvo financija,
- 4) Hrvatska agencija za osiguranje depozita,
- 5) Vijeće za financijsku stabilnost,
- 6) Europski odbor za sistemski rizik,
- 7) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo,
- 8) Europska komisija,
- 9) Europska središnja banka,
- 10) Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište kapitala,
- 11) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje,
- 12) Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga,
- 13) Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.,
- 14) SKDD-CCP Smart Clear d.d.,
- 15) Trgovački sud u Zagrebu,
- 16) Financijska agencija,
- 17) arhiva, ovdje